

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מונקדת ומפסקת

פרשת אמור תשפ"ד

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

4801 11th Ave,
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563

היכל הקודש

מאנסי

32 Dolson Road
Monsey NY 10952
347.733.7551

היכל הקודש

בני ברק

רחוב ירושלים 2
052.760.5715

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

בלומינגטאון

24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש

ירושלים

רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'דפס ע"י

**קרן הדפסה
היכל הקודש**

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

בב מציעת. איזהו נשך - פרק חמישי דף עד עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"
רלט

תוספות

לא בידו. שקמ לא ימקרהו לו דלא צר וחתים מעת של כל איש וקנה לכה. סימקא.

חזום שרשומי התנינו על הבית של ין שלוקחי הרבה ביתו ומניחו אותן באוצר הכלים ומליכין אותן אחת אחת למכור למתן ורשומין אותם לדעת שקל הרשומות נמרות: **באתרא** שני. למיכני. שרילין לרשום על מנת שדברך זה תהא קנייה לו באילו משך קני: **מחוסר פנים** שתי מלאכות פוסק

עמו. ואע"פ שלא יצא השער דהא יש לו אכל מחוסר שלט כגון לו דמי: **בדי ארס**. אם מלאכות שהדבר מחוסר בידו אדם אפי' מאה הן פוסק: **בדי שמיים אפי'** אחת אינו פוסק. דמי יימר דאחיא ויהא בידו השלים הלךך באין לו דהא: **משרא** בחמה. שנתה הערומין בחמה ומירדא. משרא פוסק לומר להרשיא ברחמי הדין: **בגז דרשי** בחמה ויבש. דאבתי גריש קרי ליה **תיאבא** מירדא. וכדי שמיים היא שפרקי רחמיה: **משרא** משרא **אפשי** בגנפותא. ורין בלעה. על תעביה: **מולד** לאותבינהו לרב ושמואל קמט על ואויל: **בספר** החקנים לפידש. לדרוך בגת מנרה. למשור הנין אל חבור שלפני התר בדקתי ר' תיא. לקמט על הפוסק של ויתים. דתן מנרתי (לעיל דף ע"ב) מעשן תנא ליה אחא במתני בשלח כומר לומר שברך נתקנמה: **בי דשא**. בית הכר ש' של שקמ. לפיכ. אמרילדרי בלע"ז לשון מלאפס תיבול (שבת דף כ"ט) שנגלגלו לפי מרתא אם גרולת אם קטנות ועשה לקח בית קבול: **וישקיה**. לצרפו בכבשן: **גזן** מלפני **ויבש** ואבתי ביצים קרי ליה לשון ביצה מורשא' שהעפר מנובלת עם החימו: **וידיק**. לארז ששטרף האקנים הרין תן החיכות שרופות ומנוציאין אותן מן הכבשן ותניחין בהן מעט יום ומצרכין אותן ותיבכות מאלכה כמנת חסון: **משראוי** לשכנע בכבשן. משהכין והומין את האבנים ואת העצים והכל בידו ואין חסר אלא מלאכת השריקה: **בריא**. שפרקי שיקא מוכן בידו: **ענפי**. לזון שאינו מצוי בשקיה כמנכין אותו אין לשכנע אותו אלא מנובל ועשה ביצים: **אבל** קנשי שחור. שהוא מצוי כמנומו אין צריך שיהא בידו שאם אין לו יש לוה: **מבי עיילי** עפרא משהכניס המוכר ורצה עפר בביתו ועפר שחור הנה: **עשיק עפרא**. יקר ואינו מצוי: **סמכא** דעתיה דכל אחד והחזור: **קבל** מי שפרע: **לא סמכא** דעתיה. דלמא לא משהב עפרא וליכא מי שפרע שהוא עצמו לא נסמך געילי אלא נתן על הספק

הבא לא בידו. מבאן מקשה ר"ח לפירוש הקטן דפרק זה בורר (שנרדיון דף כ"ה ר"ש ד"ה) כ"ל גבי משחק בקוביא דקאמר חתם דלאו אסמכתא היא ופי' הקטן משום דדיכי דמי אסמכתא בנזן אם אוכיר ולא אעביד בזמן ששילש שריון דשנת עט"ב ר"ח קמט (שם) דסמך על (לא) דבר כסבור כל זה לא בידו לעשות ומרישא בי מתני אדעתא דלא ידוב לאסמכתא קא מתני דטועה שילא יבא לידך כך

הבא לאו בידו אמר רבא הני בי תלתא דיהבי וזוי לחד למזבן ליה מידו וזבן לחד מביניהו וזבן לכולהו ולא אמרן אלא דלא צר וחתים איניש איניש לחודיה אבל צר וחתים איניש לחודיה למאן דזבן וזבן וילמאן דלא זבן לא זבן אמר רב פפי משמיה דרבא האי סיטומתא קניא למאי תלמידי רב תיבאי אמר למקינא ממש רבנן אמרי לקבולי עליה מי שפרע והלכתא לקבולי עליה מי שפרע ובאתרא דהנייהו למקינא ממש קנו: **היה** הוא תחלה לקוצים: **אמר** רב מחוסר שתיים פוסק שלש אינו פוסק ושמואל אמר בידו אדם אפילו מאה פוסק בידו שמיים אפי' אחת אינו פוסק תנן פוסק עמו על הרגיש והא מחוסר משרא בחמה למיבש ומירדש בידו שמיים אפי' אחת אינו פוסק והא מחוסר מירדא דבדי שמים היא אפשי בגנפותא: ועל העביש של ענבים: והא מחוסר מכר ויעיילי לבי מעצרתא למירדש ולמנעד פרתני רבי חייא על המכור של ויתים הבא נמי על המכור של ענבים והא מחוסר תלת באתרא דההוא דבין הוא דגנדי: ועל המעטין של ויתים: והא מחוסר מכר ויעיילי לבי דפי למירדש ולמנעד הני רבי חייא על פומר של ויתים הא איפא תלת באתרא דההוא דבין ההוא למנעד: ועל הביצים של יוצר: אמאי והא מחוסר לפופי ובושי עיילי לאתונא למשרף ולמלפס בגז דמלפפא ובישי והא איפא תלת באתרא דההוא דבין הוא דמפי: ועל הסיד משישקענו בכבשן: והא מחוסר מקלה ואפוקי ומירדק באתרא דההוא דבין ההוא דיין ולשמואל דאמר בידו אדם אפי' מאה פוסק למבש: ועל משישקענו בכבשן אימא משראוי לשקעו פביה: ועל הביצים של יוצר: תנן רבנן אין פוסקים

ואינו פוסק אלא ביצים איירי ומדקתה היא ולישנא דאע"פ שאין לזה יש לזה בדקט גבי פוסקין על שער בשבועה שמיים שער בשבועה שמיים שער לקדירות בשבועה כיון שיש שער לביצים חשיבי כאילו יש ביצים הפסוק לקדירות בשער מוכר קדירות כולו שרביצים לענכן קדירות עינן לקטות למכרי תבואה אי נמי אפילו אין שער: **יכול** לדיות הדיש כיש לו לפי שדרך יוצרים דופי מוקדי יש הרבה מהם: **יכול** למר לו מן לי קוח את מן לי משתי. אין לו מעמדי מזה על גבי פירות בין דבחרות מקח נתן לו מעת תחילה ואפילו מי שפרע על דעתיה דאיניש אתרעא וילא כשנתן מעות על מנת לקבל פירות לאחר זמן.

למא

יכול

ערב
ועדים אין
ממשלו כגון
עבר דלא
עבר אלא

ועדים אין עוברין אלא משום כל תשימו. וימנין דעברי נמי אלפני עור לא תתן ממשלו כגון שלא היה מלך בלא ערב ועדים אבל לא תשימו פסיקא ליה אבל לפני עור דלא תעבי כגון שהיה מלך לו בלא הכי כי היכי דמישט בוס של יון לקויר לא עבר אלא היכא דקאי בתור עברי נקרא שלא היה שותפו אם לא היה זה ע"ז דף ו'.

תדרן עקף איהו נשך

1 כל ימי גריד אהר כל ימי רביעה אחת לא יאמר לו
2 הרוש עמי בגריד ואני אחרוש עמך רביעה רבן
3 גמליאל אומר יש רבית מוקדמת ויש רבית מאוחרת
4 כיצד נתן עניו ללוות הימנו והוא משלח לו ואומר
5 בשביל שתלוני זו היא רבית מוקדמת לזה הימנו
6 והחורף לו את מעותיו והוא משלח לו ואומר בשביל
7 מעותיך שהיו בביטול אצלי זו היא רבית מאוחרת
8 ויש אומר יש רבית דברים לא יאמר לו דע כי פא
9 איש פלוגי ממוקום פלוגי ואילו עוברין בלא תעשה
10 המלוה והלוה והערב והעדים והחכמים אומרים אף
11 הסופר עורכים משום לא תתן ומשום אל תקח
12 מתאו ומשום לא תהיה לו כנושה ומשום ולא
13 תשימוני עליו נשך ומשום ולפני עור לא תתן מכשול
14 ויראת מאתיהו אני ה' גמ' תנא ר"ש בן יוחי אומר
15 מנין לגושה בחבירו מנה ואינו רגיל להקדים לו שלום
16 שאסור להקדים לו שלום ת"ל נשך כל דבר אשר
17 ישך אפילו דיבור אסור: ואילו עוברין: אמר אבי
18 מלוה עובר בכונן לזה עובר משום לא תשיך לאחריך
19 ולאחריך לא תשיך ולפני עור לא תתן מכשול ערב
20 והעדים אין עוברין אלא משום לא תשימוני עליו נשך
21 תנא ר"ש אומר מלוו רבית יותר ממה שמרויחים

22 מפקדים ולא עור אלא שמשמים משה רבינו חכם ותרנו אמת ואמרין אילו היה יודע
23 משה רבינו שהיה רוח בדרך לא היה פותבו כי אהא רב דימי אמר מנין לגושה בחבירו
24 מנה יודע שאין לו שאסור לעבור לפניו ת"ל לא תהיה לו כנושה ר' אמי ורבי אפי דאמרי
25 תרוויהו באילו דנו בשני דינין שצאמר הרבבת אגוש לראשנו פאנו באש ובמים אמר ר' יהודה
26 והודה אמר רב כל מי שיש לו מעות ומלוה אותן שלא בעדים עובר משום ולפני עור לא
27 תתן מכשול וריש לקיש אמר גורם קללה לעצמו שצאמר תאלמנה שפתי שקר הדוברות
28 על צדיק עתק אמרו ליה רבנן לרב איש קא מקיים רבינא כל מה דאמור רבנן שלח ליה
29 בהדי פגיא דמגלי שפתא ליהדר ליה מר עשרה וזו דאתרמו ליה קמינא דארעא למינון שלח
30 ליה גיתי מר סהדי ונתבב פתבא שלח ליה אפילו אנא נמי שלח ליה כל שכן מר דפריד
31 בגרוסיה ומתלי גורם קללה לעצמו תנו רבנן שלשה צוועקין ואינן נענין ואילו חמי שיש
32 ליה מעות ומלוה אותם שלא בעדים והתקנה אדון לעצמו ומי אשפתו משתלת עליו כוונת
33 אדון לעצמו מאי היא איכא דאמרי תולדה בכסי בכברי איכא דאמרי הותוב בכסי לכניו
34 בחייו איכא דאמרי דביש ליה בהא מתא ולא אויל למתא אחריתא:

תדרן עקף איהו נשך

35 השוכר את האומנין והמען זה את זה אין להם זה על זה אלא תרעומות שכר את החפך
36 ואת הקדר להביא פירפירין וחילולים לפלה או למת ופועליו להעלות פשתו מן
37 המושרה וכל דבר שאבר וחורו כהן מוקום שאין שם אדם שוכר עליהן או ממען השוכר את התחנותה

1 כל ימי גריד אהר כל ימי רביעה אחת לא יאמר לו
2 מהכירו אלא מותר לומר לו עזור עמי היום הזה של גריד ואגודו ימך היום פלוגי של
3 גריד גריד. לשון יובש שהארץ יבשה ואין גשמים יורדיה וכל ימי רביעה תשובין פתחה
4 אבל לא יאמר לו הרוש עמי ואני אחרוש עמך רביעה. שמי רביעה קשיק למלאכה
5 בשדות: על לא תתן לו את תקח לו את תקח בל תתן לו
6 כנשך עוברין על כל תתן וכל לא תקח בו כל
7 חר וחר מאי דשיך ביה דקמשך בנקרא: גמ'
8 מלוה עובר בכונן: בכל הני דחייב במתני דהוא
9 נתון כנשך בשעת הלואה והוא לוקח בשעת
10 פירעונו והוא לו כנושה כשתובעו ודוקו והוא
11 לפי עליו נשך בשעת פיקוח התנאי נתון מכשול
12 שם הלזה להעבירו על לא תשיך לאחך שהיא
13 אוהרת ללוה: פסיפדין. כדאמר בפירקין (דף ט"א)
14 מתמוטטק לעולם: משה חכם לישאן מעליא
15 נקט: לא תהיה לו כנושה. לא תראה בניעוי
16 כדמתרגמין כרשאי אהר בני באים באש ובמים:
17 עובר משום לפני עור. שעהלה על רוחו של ליה
18 לכפור: קללה. כשתובעו וזה כופר הכל מקללין
19 אותו ואומיין שדוא הובר על צדיק עתק
20 ומשתלי: ישבח הלואתי ואגורם קללה לעצמי
21 צועקין: ב"ב של מטה: ואינן נענין. שריי הם
22 גרמו לעצמם: קונה אדון לעצמו: מפרש לקוח
23 תולדה קועתי בנקרא: אומר מעות שאני משתמש
24 בהן של פלוגי נכרי הם שלא להשביע עצמו
25 ופעמים שהנכרי שומע ומעמיד עדים ותובע
26 דרעינאם

תדרן עקף איהו נשך:

28 השוכר את האומנין והמען זה את זה מפרש
29 בנקרא: שכר את החפך או את
30 הקדר להביא פירפירין וחילויין. קדר בעל קרוי
31 פירפירין: עצים משופים אותם לעשות לו
32 אפריו: חילויין לפלה. לשמח חתן וכלה לא שבת.
33 לקונן: משרה. רייש מים ששורין בהן קנבוס
34 ותשתין כשתן בנגעולין: פקום שאין אדם שאני
35 מוצא פועלין ולשבור ופושטין אבד והוא ספק
36 עליהן: שוכר עליהם: בני אדם ביוקר וליעלים
37 שלם: או סמוע: מפרש בנקרא: השוכר את
38 האומנין: לעשות מלאכה בקבלנות ככך וכה
39 וחורו קהו: לאחר שעשו מקצת: הם על
40 התחנות: אם הוקרו פועלים ואינו מוצא מי
41 שימנהגה בשכר שהיה מגיע לאלו על העתיד
42 לעשות: מעבב משרב ממה שעשו כל מה
43 שיצטרך להוציא עד שהממר מלאכתו בשכר
44 שפסק עם אלו ואם החלו פועלים וימצא
45 שימנהגה פחות ישום להם מה שעשו ונתן להם
46 מה שפסק עשו חציה יתן להם חצי שכרן ואין
47 יכולים לומר לו דרי פועלים אחרים תחתי
48 לגמור מלאכתך ותן לנו כל שכרנו מזה חפך
49 שנטלו אלה

ואם
אם
אם

בבא מציעא. השוכר את האומנין – פרק שישי דף עו עמוד א – מתוך מהדרות "אבן ישראל" (שטיינזולץ) רכה
 רש"י תוספות

1 **ואם בעל הבית חוזר בו ידו על התחנות.** יתן להם לפי מה שעשו ואם הוזלה מלאכת
 2 **ועל בעל הבית חוזר יתן להם כמה שפסק חוץ ממה שפרך לחוצאות בהשלמתה.** כל
 3 **המשנה.** ידו על התחנות. מובן נתן מצד הבע"ב לבע"ב אידם וצ"ב שחור אם השכר יותר
 4 **על הדינאה** אין נתון לו שכר משלם אלא דמי יציאת עצים ומסמנים ואם יצאה ויחזרה
 5 **על השבח** נתון לו על שבתה וכל תחור בו.
 6 **בנקרא מקרש** לאותי מנה: **גמ'** חזון כהן לא
 7 **קפני.** דייקניו האי הטעו דם את בעל הבית או
 8 **בעל הבית** נתון דאי"ב נקח ליה למיחני לשון
 9 **הורה דאשני פועלים** אהדי. אחר מן הפועלים
 10 **הטעה את הבית.** בארבעה וזו. לימא: אמר
 11 **לחז איהו.** בתלמא: קבור וקבור. ומאי תרומתו.
 12 **ואשר לחז בארבעה.** ולע"ב לא נתן בע"ב אי
 13 **ג: חזי דמי.** תרומתו יתה לון ולא יוחר
 14 **ולחזו פועלים** חזי סתמי. אי מותר בארבעה
 15 **על קרחה** דבע"ב. ליתבי ארבעה דהא קפני
 16 **נטל** מבעל הבית מה שהקנה אותו וא"ע ש"לא
 17 **עודו** וחר הנהא אחר כותב ואי מותר בשליש
 18 **מאי** תרומת איבא: הנה פרחין. לבקש אדם
 19 **דוקק** לפועלים שישכרו בארבעה. אי בעית
 20 **אימא** כבעל הבית עסקיני. בפועל שיש לו
 21 **לעצמו** שדות שחו שלו ואינו נשכר למלאכת
 22 **אחרים** אם לא ביוחה על דמי שכירות ותיש
 23 **תרומת** דאי לא דאמרתי לי בארבעה על
 24 **דיחתי** וחזי הנהא אחר כותב ואי מותר בג' ג' ג' ג'
 25 **למלאכת** אחרים: ברפשא. שהפיר חרץ סביבות
 26 **שדה** ואין מלאכתו נפרת כגון דמלו מאי
 27 **דרמסיים** ואילו: אל המנע טוב מבעליו. פסוק
 28 **דוא** מושל: ותרמינו ארץ. אי"פ שאמר לו
 29 **הרי** אני שוכרם כדברי בעל הבית לא לפחות
 30 **מקצבתו** של זה אמר אלא לחזיק וכך אמר
 31 **מדימת** לן דרבי אמר בעל הבית וכן קבעו
 32 **הבית** פוחת אי אמר לון האי שוכרם עלי יתן
 33 **משלו** ואי אמר שוכרם על בעל הבית יש להם
 34 **תרומת** עלי: אמר. הא מבע"ב אין אמר ליה
 35 **בעל הבית** בארבעה ויבא אמר לחז עליתא
 36 **ואמר** ליה הרי אנן שוכרם כמו שאמר בעל
 37 **הבית** מנה: אידידיהו פועל סבבי. ורבי אמר
 38 **ליה** מדימת לן דרבי אמר בעל הבית וליה לחז
 39 **אלא** תלמא ותרומת דאל המנע טוב: או
 40 **דלמא.** לא לדידיה דימננו אלא כתי אמר
 41 **אור** דרבי בעל הבית נלך ולא סבור וקבל
 42 **ושקלי:** ד' הג' הג' ג' ג' ג' ג' ג' ג' ג'
 43 **התקבל** לי גישי. האשה שאמרה לאחד אם
 44 **תמצית** את בעלי אמר לו ישישתי לי את גישי
 45 **כך** דוחקתו שלוחו על בעלי לרשימי כשנעו
 46 **וג' לדי** שליח לחולק על הבעל לעשות
 47 **והאשה** מתגרשת כשיגיע וג' לך ושליח
 48 **לפקלה** על האשה לעשות שיחא הוא שלוחה
 49 **ובמנהג** התגרש משגיע וג' לדי שליח: אפילו
 50 **הגיע** לךה אשה מגורשת. אלמא אדיבורא
 51 **דידיה** קא סמיך רבי א"ל מדימת לן רב
 52 **אמר** ולא געשו שליח לחולק הלך אין כן
 53 **שליחת** ואין געשו שליח לחולק ורבי
 54 **הבא** לי אמרה לו ולא התקבל ובעל נתנו ולא בתורת שליח כקלה ושלוחה או
 55 **בדי** הבעל לעשות: דאי סלקא דעתך אדיבורא דיה סמיך. ולא לרביי האמין אלא ויחך
 56 **כמה** בארבעה ולא קאמר ליה אם כן געשו שליח לחולק וזו כידו הוא כתי גיטא
 57 **לך**ה מיהא תיגרש:

1 **ואמר** איהו אמר לחז בארבעה דעמידיה אעיליא. והא דאמר ליה כמו שאמר בע"ב
 2 **היינו** מדמתת לן דרבי אמר בע"ב אי נמי מושם דאי אמר בעל הבית טפי
 3 **מארבעה** שיחא להם כמו שאמר בעל הבית ותיבוי במעילא ליה מר רבי אי אומנין מדמתת
 4 **לן** דרבי אמר בע"ב אי מושם דרעתיה אעיליא: **דעתיה** אעיליא. באמר לחז שוכרם
 5 **עלי** אידי דאי אמר לחז שוכרם על בעל הבית
 6 **נמי** נפקא מינה אי דעתיה אעיליא דבע"ב לא
 7 **ישלם** להם אלא מה שהתנה. ר"ן ורבינו הגנאלי:
 8 **(לעיל)** **השוכר** את האומנין ויחזר בהם: דם
 9 **על** התחנות. שאם קבלו
 10 **קמה** לקצור בשני סלעים וקצרו חציה ויחזרו
 11 **וקחו** מה שעתיד לעשות סלע וחצי ויחזרו
 12 **פועלים** אל יתן להם רק חצי סלע לפי
 13 **שיצטוו** לתת סלע וחצי לפני שבחצי הסלע השני
 14 **והיני** כ"י דוקא ואם בע"ב חזר בו ידו על
 15 **התחנות** פירש מקונסם אם הורלו מפולק
 16 **אין** שוק החצי אלא שקל ויחזר בו בע"ב יתן
 17 **להם** סלע וחצי לפי שבחצי הסלע ימא
 18 **שיגמרו** קצירו ולא רצה לפרש ידו על
 19 **התחנות** כשהשוכר פועלין ויתן להם סלע
 20 **וחצי** על חצי שעשו כמו ששוק בכשוי שאין
 21 **זה** סבאי כי לפה יתן להם בע"ב יותר ממה
 22 **שהתנה** עמקם כיון שאין מספיקין בחנות
 23 **בע"ב** וארבע יותר מרדחים שעתה ימצא
 24 **שיחנה** להם סלע וחצי לקצור חצי קמה וזאת
 25 **לא** היה נתון להם כי"א סלע וא"ת דאמר
 26 **לחז** דמי (גו) אמר מר או ימרו מלאכתם
 27 **ושלבו** בו סלעים פשיטא לא צריך חל
 28 **בעדקתא** ואישר בע"ב ופסידוהו פועלים
 29 **והשתא** לפה חזר בע"ב קוב בשביל שהולו
 30 **המלאכה** מה מרדח בחורה דאל דריך ליתן
 31 **להם** סלע וחצי על מה שעשו ופועלים נמי
 32 **לקמה** פייסו כיון שאין מספיקים כלום ו"ל
 33 **דבע"ב** חזר ממתנת שגאה שהיתה קטשה
 34 **ביניהם** ופועלים פייסו שלא יצטרכו להשם
 35 **ולמנוח** מוסע ליהושפט: **דאי** ס"ד אדיבורא
 36 **דידה** סמיך כי מטי גיטא לךה מיהא התגרש.
 37 **דאי** אמרין דגבי פועלי דעתיה אעיליא
 38 **דבע"ב** ה"ל לטמיר דרעתיה דרבי:
 39 **אעיליא** דידה דאמר רבא לי דישתא אע"ג
 40 **דדאי** דקאמר שליח התקבל לי גישי חיי אעיליא
 41 **טפי** לבעל שמתגרשת יותר ממנהא אם היה
 42 **האשה** אומרת כן מבל מקום השתא שאמרה
 43 **האשה** רבא חיי וכו' וכו' הבעל אי סמיך
 44 **מאני** דקאמר שמתגרשת מיהא כשיגיע לן לךה
 45 **וכיון** דלא מירשא אלמא לית לא דרעתיה דבעל
 46 **אעיליא** דידה דין גבי פועלי לן לן לטמיר
 47 **דרעתיה** אעיליא דבע"ב אכל אין לפרש
 48 **אעיליא** דבעל חיי מה שאינה מתגרשת
 49 **במנהג** דהא עיף ליה למתגרשת לאלתרי כי
 50 **עכשיו** יהיה כדו עדיין אם לקיים אם לגרש
 51 **והשתא** פשיט ליה בפשיטות דבמקור אל
 52 **ויתבי** דקאמר בשלמא אי איהמר אפסא כי
 53 **שמתייע** שג' לךה מנושת דאדיבורא דידה קא
 54 **סמיך** ולפי זה היינו אנריעת' דיה שמתגרשת מנהא ופשיט דביש דאעיליא דבע"ב
 55 **יש** לסמוך וא"כ סותר פשיטות דלעיל דרבי פשיטא ליה דרעתיה אעיליא דקאמר שליח
 56 **אל** אנריעתא דבע"ב ורבי קאמר בעל אעיליא דקאמר שליח
 57 **אל** אנריעתא דבע"ב ורבי קאמר בעל אעיליא דקאמר שליח

רכו בבא מציעא. השוכר את האומנין – פרק שישי דף עו עמוד ב – מתוך מהדרות "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
תוספות

1 איין להם זה על זה קשה לר"י דהא ק"ל כר"מ דר'אין דינא דגרמי בהנחיל
2 קנא (ב"ק דף ק) א"כ אמאי לא יתי להם בפועל בטל פיל שעל ידו נתבטלו אותו
3 היום ור"ל דמידי שבשחזור בו עד ומצאו להשתכר ומכל מקום יש עליו תרעומת שעתה
4 לא ימצאו אלא ע"י טורח וכי מפליג בסמוך בין אל הלקבו התקרים להקבו ומצאו שדה
5 לזוה תוה מצי לפלוגי אלא בהא אל הלקבו כלל בין
6 יבולין עוד להשתכר בין חזרו בו אחרי שכן
7 קוצאו עוד להשתכר אלא אורחא דמילתא נקט
8 הדבולכו לא שבחי שמינצאו עוד להשתכר ואם
9 לא הלקבו מסתמא שבקא לחזור חזרו מיד בעוד
10 שמינצאו להשתכר

דאגר

1 **הכי השתא בשלמא אי איחברא איפקא התקבל ל'י**
2 **גיפו ואשתד אמרה הבא ל'י גיפו והוא אומר היקף**
3 **כמו שאמרה ואמר ר"נ אמר רבה בר אבונה אמר רב**
4 **משיניעו גמ ל'רו מגורשת אלמא דאדיבורא דידיה**
5 **קא סמיך אי גמי משהניעו גמ ל'ודה מגורשת אלמא**
6 **דאדיבורא דידיה קא סמיך אלמא התם משום דעקר**

7 **שליח לשליחותי לגמרי דא"ל שליח לקבלה הוינא להולכה לא הוינא איפיעית אימא האי**
8 **תנא חזרו גמי הטעו קרי ליה דתניא השוכר את האומנין והטעו את בעל הבית או בעל**
9 **הבית הטעה אותן אין להם זה על זה אלא אשתד אמרה בפה דברים שלא הלקבו**
10 **אבל הלקבו חמרים ולא מצאו תבואה פועלין ומצאו שדה פשהיא לזהו אותן לזהו שכן**
11 **משלם אבל אינו דומה תבואה לזהו לאו ר' יוחנן עושה מלאכה ליושב ובמל בר'א של**
12 **התחילו במלאכה אבל התחילו במלאכה שמיין לזהו מה שעשו ביצי קבלו קמה לקצור**
13 **בשני סלעים קצרו חציה והניחו חציה בגד לארוג בשני סלעים ארגו חציו והניחו חציו**
14 **שמיין לזהו את מה שעשו היה יפה ששה דירינים נותן לזהו סלע או יגמרו מלאכתן ויטלו**
15 **שני סלעים ואסלעו נותן להם סלע ר' יוסא אומר שמיין לזהו מה שעתיד להעשות היה**
16 **יפה ששה דירינים נותן להם שקל או יגמרו מלאכתן ויטלו שני סלעים ואסלעו נותן להם**
17 **סלע בפה דברים אמורים בדרב' שאין אבוד אבל בדרב' האבוד שוכר עליהו או ממען**
18 **ביצי ממען אומר לזהו סלע קצתי לכם באו וטלו שתיים ועד כמה שוכר עליהו עד ארבעים**
19 **וחמישים וזו בפה דברים אמורים בזמן שאין שם פועלים לשכור אבל יש שם פועלים**
20 **לשכור ואמר צא ושכור מאלו אין לו עליהו אלמא תרעומת תני תנא קמיה דרב נותן להם**
21 **שכן משלם אמר ליה הכיבי אמר אילו אנא הווי' אל הוה ויהיבנא לזהו סלען בפועל בכל**
22 **ואת אשתד אתן להם שמיים והא עלה קתני אינו דומה תבואה אלא שמיין לתבא ויבול**
23 **עושה מלאכה ליושב ובמל לא סימונה קמיה דאמר ר' יוחנן תבואה והכי קאמר חביבי**
24 **אמר אי הווי' אנא לא הוה ויהיבנא ליה כלל ואת אמרת בפועל במל אלמא קשיא הך לא**
25 **קשיא הא דסינרא לארעיה מדארתמא הא דלא סינרא לארעיה מארתמא פי הא דאמר רבא**
26 **האי מאן דאגר אגרי' לרפקא ואתא מטר' ומלייה מיא אי סינרא לארעיה מארתמא**

ספרא

1 הכי השתא בשלמא אי איחברא איפקא התקבל ל'י גיפו ואשתד אמרה הבא ל'י גיפו
2 נחמן וכו'. כלומר ומלא שמונת נחמן כלומר דאמר מגורשת היה כלל בדברי רבא
3 שיאמר בהנחת הגט ל'רו או ל'דה דל'תימי וירושל' או אדיבורא דידיה סמיך או אדיבורא
4 דידה סמיך כינא אמר רב נחמן אם משיניעו גמ ל'רו שליח מגורשת של ללמוד
5 דאדיבורא דידה סמיך ולא לו האמין והתראה
6 לקטור' אל בתורת שליח לקבלה דברי האשה
7 והבעל עצמו גירש ואי הוה אמר רב נחמן עלה
8 משיניעו גמ ל'רו מגורשת ולא בקבלת השליח
9 של ללמוד דאדיבורא דידה סמיך והתקבל ל'י
10 והשליח התראה להיעקר מתורת שליחות של
11 אשה לקבלה ונעשה שליח לבעל לגרש והרי
12 עשה שליחותו והיעקר ל'דה: אלמ' האם
13 דשמעת ליה דאמר אינה מגורשת אין לך
14 ללמוד מרוב נחמן דאדיבורא דידה סמיך ואין
15 כאן שליחות בדקרתא דאי' אמרן דאדיבורא
16 דידה סמיך דאף הבעל עשאו שליח להולכה
17 בדברי האשה אין כאן שליחות שהרי השליח
18 דאם התראה דתא עקר ליה לשליחותו למידי
19 לאמרי ליה שליח לקבלה איפשי' להעשות שלא
20 אטרח להגיע ל'דה אבל שליח להולכה לטרוח
21 ולהגיע ל'דה אי אפשי' להעשות הל'ך אפי'
22 נמלך והגיעו אצלה אין זה שליח שניתן
23 להדרישן שבשקבלו לא כדבול' על מנת לו ואי
24 קשיא הא אמרן גביה איפקא היבא דהיא
25 אמרה התקבל והיא אמר בעל אשתך אהא
26 הבא אמר היקף כמה ששקבלה דהיא
27 אמר עלה משיניעו גמ ל'רו מגורשת והא
28 שמינצאו דאדיבורא דידה סמיך ומסרו לו על מנת
29 לקבלה אלמא קשיא לן הא שליח עקר לשליחותה
30 ולא נתראה והיא שבשליחות קבלה איבא למידי
31 דאי הוה אמר רב נחמן הכי הוה קמל' דהיא
32 לא אשקדה והיא דתא מתראה לזוה שליח
33 להולכה כל שכן להתראה בשליחות קבלה
34 שהקבלה בכלל הולכה לעצן טורטור' ואי עינת
35 אימ' בו' אשינויא דריש פרקא קמי' הענין קיי
36 ליה וזה את זה דקתני מבני' בפועלים ובעל
37 הבית נמי קאמר ולא דמשיניעו פועלים אונד'ה
38 דתניא: דגמי פועלים ובעל הבית נמי קרי ל'רו
39 הטעה אין ל'רו על זה אלמא תרעומת' דאמר
40 ל'רו תשכירו עצמכם לאתרי' ואינה נמי אמרו ליה כי תררי' בזה הא ושבכו אתרי' ומיחו תרעומת איבא שיהו יצריכים לתרו זה אחד פועלים ל'רו אחר שוכרים ומתנוק ממון לביא
41 דהא דברים בעלמא ניהו: בר'א: דאין להם עליו ממון אם חזרו הוא: בשלא הליבו. למקום המלאכה ובבקר אמר ל'רו חזרתי בי: אבל אם הליבו. אצל המלאכה בעתם אגמ' חמרים וכן
42 ששכרן להקיא לו תבואה ממקום אחר והלקבו ולא מצאו או אם פועלים הם ששכרם לעזור שדהו והלקבו ומצאו שדה שריא לזה בנימ' ואמר ר'איהו לעידיה: נותן להם שכרן. של כל
43 היום שמיים כפי הראוי להם ובמקדמי' ואילו: אבל אינו דומה תבואה אלא שמיין לזהו סלען ר' יוחנן עושה מלאכה ליושב ובמל בר'א של
44 עושה מלאכה ליושב ובמל לא סימונה קמיה דאמר ר' יוחנן תבואה והכי קאמר חביבי אמר אי הווי' אנא לא הוה ויהיבנא ליה כלל ואת אמרת בפועל במל אלמא קשיא הך לא
45 קשיא הא דסינרא לארעיה מדארתמא הא דלא סינרא לארעיה מארתמא פי הא דאמר רבא
46 האי מאן דאגר אגרי' לרפקא ואתא מטר' ומלייה מיא אי סינרא לארעיה מארתמא
47 ויב' לא: ובולין אין ויהי' ל'רו ל'ר' בבקר' לא סינרוה מארתמא: עליו היה לתת לב ל'רו ולהודיעם אם המצאו שדה לזה לא אתן לכם כלום ויהיב' ל'רו בפועל בטל.
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57

בבא מציעא. השוכר את האומנין – פרק שישי דף עז עמוד א – מתוך מהדרות "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" רכט תוספות

1 **פסידא דפועלים** איהו שכימא שוקדו הפסד פועלים הוא דלא יזיב ויהי מיד דאמר ליה
2 מלמדיה גרם לא שכימא מוקדמא **פסידא דבעל הבית** דאמר ליה מי ימיר דלדעתא
3 ודהוא ארעא אגרוה: **לדולא**. להשקות שדות ו**אתא מטרא** והשקה אותה והיקה צירכה
4 **לדולא: אתא מטרא**. דל דהך דבעל הבית והבגס כתיבין העשויין בשדה ומתן היא שותה
5 והיקה צירכה לדולא: **פסידא דבעל הבית**.
6 **דפועלים** איהו יודעין מונגה שדדי שעתא נהיר.
7 עלה להשקותא קא הוא הךה יודע: **ופסיק נהירא**.
8 שמונעו משקן: **באכוש** דמחוזא. במחוזא שהוא
9 עירא על רבא הוי בני אדם דרבילים לשא
10 משאות תמיד וכשזשבוני בטלים קשה להן: די
11 פועל על העלוינה. ואפילו הוא חודר בו דיכול
12 לחזור בו בדרכיהו (היקרא כח) כי עבדי הם ולא
13 עבדים לעולם ומתבא: **לפין לה פסיק דקדושין**
14 (דף כב:) **פשיטא**. דכי גמיר שני סלעים הוא
15 השקלי: **דאיכר עבדמא**. הוקדו פועלים:
16 ואיכרי. לשון הפרש ונזר אחור ומתרחק לשא
17 הדיך ובלשון מקרא ונזמה לו בעת כפרום
18 (תמראה איוב טו:) **דיסימיו**. הרבה תעתיבים: מתי
19 **דתימא**. כיון דיד פועל על העלוינה: **פשיטא**.
20 דאם סלע יפה מה שעשנו נותן להם סלע אלא
21 מה יתן: **לא צריכא דיל עבדמא מעיקרא**.
22 שכבר ידעו פועלין בזה: **ואגריהו בספי**. וזאת
23 ואילו לא רצה להשתכר כשאר פועלים והוסיק
24 להם בו שפסקו להם על חצייה לא הךה
25 ראו אלא לסלע חסר דירע: **והשטא איכר**
26 **עבדמא**. וקם בספי וזא ששאר פועלים יפועל
27 עליו סלע מהו **דתימא**. הואיל ונתבין די פועל
28 על העלוינה מצי אמרי להו: **לא קים לבו**. לא
29 התיים יודעים שתהו ראויין לישול סלע ואני
30 בכך הךה אפשר לשכור ואמיתי בדעתכם שלא
31 תתרוצו כפרות מסלע ואמיתי להוסיקו על של
32 שכר פעלה כדי לישול סלע השלמים רעונכם.
33 **השטא קים לבו**. שהכל טעון סלע כירעונם
34 על זאת לא תתירי להוסיקו מתי **דתימא**. הואיל
35 ואמר רבי דוסא די פועל על התחתנה טעמיה
36 משום דתפיס בעל הבית הוא והשקא די פיסדהו
37 פועלין מצי אמר להו: **וכו**: סלע נותן להם סלע.
38 ואם העתיד להעשות יבול הוא למנרו בשכירות
39 סלע נותן להם כמה שעשנו סלע לא צריכא דיל
40 **התניא** וקתא וקתא רבך: **גמור** בסלע אבל בשעת
41 **הקניא** הךה חצייה ראוי לומר סלע וכן
42 כשפסקו על כולה כי סלעים דהוסיקו היו ואזילו
43 גביה: מהו **דתימא**. הואיל ולרבי דוסא די פועל
44 על התחתונה נימא להו בכך וזא אמריתו לי
45 **בציר וזא שקילו ותי** כולי גשמי חצייה פעלע
46 טלו אתם כמה שעשיתם סלע חסר זה: **קמ"ל**.
47 **דאמר ליה** די פועלין ק"ל אדעתא דיל קים לך
48 לעשות סלעל דראונעו שאו אפשר להוסיק
49 נתיצתו אנו לסלע דזאן פרות מביד שעת
50 פעלה: **הקתא קים לך**. אי אפשרו כפחות מיכן
51 שצרי סלעל נתיצתו: שכירות. שכיר זה: **שאני**
52 ליה בין שכירות לקבלנות. דגבי שכירות איתא
53 לזאי טעמא דעבדי הם ובעדים לעבדים
54 אבל בקבלנות אין זה עבד אלא לעצמו ורבי
55 דוסא בקבלנות מירי כדקתני קיבול קמה לקצור
56 ורבי בשכיר זה:

1 **דאמר** אגרי לדולא ואתא מטרא פסידא דפועלים. משמע ענה דהךה בקרא דליבא
2 נאן דפליג ותיסה דאמר בני שאנחו (רס"ה דף ע"ה: וס"ה ד"ה ר"ה ר"ה) הוא דלמקט
3 ליה לארסייה כ"ע דלו תלקא ושקלי ריבעא ואת דלי ארבעה וישקול תלקא לסוף אתי
4 מטרא אמר רב יוסף את לא דלה רבה אמר לא אצטרף ומפסק טעמא דרבה משום
5 דשמטיא רדמיא עליה ומטבח שהם דהךה
6 בקבה וי"ל דדוקא בארסיי חסד דלמקט
7 בארסיות נותן לו השילש אפילו אתי מטרא
8 משקפ דשקא לא אתי כמו שאר ארסיי שקלי
9 ריבעא אפי' אתי מטרא לא יצטרף לדלות
10 תלקא אבל רבה פועלים שאנים ארסיין אלא
11 נותן להם שכירות על התמלאכה אפי' התחילו
12 בתמלאכה אין להם לישול אלא לפי מה שעשו
13 כיון דלא נחתי לארעא לחיות כחוקא ארסיי:
14 **ואתא** מטרא בלילה פסידא דפועלים.
15 למרעא דרסיי בליליא צ"ל דמירי פועלים
16 לארעיה דבעל סיר לא הוי פסידא דפועלים
17 כדאמר רבא בההוא דלעיל ואצטרף די דהבא
18 לאשמעוניה דבאתי הנירא פסידא דבעיה: ד"ע"ג
19 דסידיו לארעא דלעיל בההיא דריפקא לא שיק
20 לאשמעוניה באתא נהירא דתקא דריפקא דהיא
21 גידול נהר דתימלי ארעא מיא שלא תהא
22 ראיה לריפקא בשביל כן ומנהא דדוקא
23 דהבא אפילו וזה מפלג בין סידא ללא סידא
24 אל תיש שמעוניה בתקא הנירא דריפקא דהיא
25 דגבי ריפקא אפילו סידא אל הוי פסידא
26 פועלים דלא הךה להם לידע דתימלי מתי
27 כי כ"ע א' מיטרא שלא יוכל לקרוע בה אבל הוא
28 מכיר קרעו שחמטד מונגה מריפקא ולא הךה
29 לא בבקר דהליבין ס' וע"ל דהבא גבי דוקא
30 אפי' לא סידא הוי פסידא דפועלים ולחכי לא
31 מפליג בה בין סידא ללא סידא כבאידך דהתם
32 אי לא סידא לא הוי פסידא דפועלים לפי
33 שהפועלים אין להם לידע שהשטר ימנע קרעו
34 מריפקא אבל בדוקא לאו שהדות מתמלאות
35 בהם אדמיס על ידי חמטד ולא הךה לו לירא
36 יותר מפועלים ולא פשע כמה שהליבם שבו
37 **דפסק** נהרא בפלגא דיומא. הךה נקט פלגא
38 דיומא משום דבפלגא דיומא עבד דפסקי טפי
39 על ידי שדולין מננו להשקות השדות: **עבדי**
40 דפסקי פסידא דבעיה. גבי ואתא נהרא דלעיל
41 לא מפלג בין גניל למיחי' ואתא נהרא דלעיל
42 עבדי למיחי' שלכך שבו ותיצין לחולץ תמיס
43 בכל השדה ולא מפלג בין בני ההוא מקא לכני
44 מקא אחרתי דאפילו איתנהו בההוא מקא הוי
45 פסידא דבעיה: דאן להם לידע ענין שותה אם
46 קא מן דהךה לחוכה אבל אם פסק דהךה יודעין
47 כל בני ההוי
48 די' פועל על העלוינה. כלומר איהו על התחתנה
49 כדאמר רבי דוסא ופירות להם מן שצריך
50 לשכור פועלין ביוקא.

נותן

רב
1 **דאמר ליה** די פועלין ק"ל אדעתא דיל קים לך
2 **השטא קים לך** דהשטא קים לך אמר רב
3 **הלכה בר'** דוסא וזו אמר רב הכי והאמר רב פועל יבול לחזור בו אפילו בהצני
4 היום וכי תימא שאני ליה לרבי דוסא בין שכירות לקבלנות ומי שאני ליה והתניא
5 **השוכר את הפועל ולחצי היום שמוע שמת לו מת או שאחתוהו קמה אם שכיר הוא**
6 נותן

1 הפטור ה"ל להשעמון טפי מנהר בדרבה פטור ולא ניקא אירא דההוא אתרא קטלה
2 כ"ש והתפארה ברה והתחלקה בבקעה ודאי אילו לא שניה היהו מתה בענין זה ויש לומר
3 דמשהו דרביבאי דהרי דהתחלקה עמי לה נמי בפטורא דבקעה ויחד נראה פטורא
4 דרעומה ברה והתחלקה בבקעה הוי רבנאי טפי מנהר בדרבה דאדם יכול ליהדר בהני טפי
5 יותר ממנהר בדרבה והנין לן למישר פשיעה במה
6 ששינה שאם היה חלוקה ברה הדין מוקף בעי
7 והומרה ופה שלא חלוקה ברה ושלא תתחם
8 בבקעה אבל מה ששינה ערס שלא דרקס ומיחד
9 דוחק הוא שחלוקה אבי על כל האמוראים לכה
10 נראה דלא חשיב הקבא פשיעה במה ששינה
11 היכול ליהדר ולדקום ופה שלא חלוקה ברה
12 ושלא תתחם בבקעה ומיחד אביי הקבא פטור
13 במתה דחלקה כיון דלא היה החלוקה בפשיעה
14 ורהה המשיני כגון שההשינה נחש צ"ל שפעמים
15 מוציאים נחשים ברהים מבקעה ואי אפיא להכי
16 נקט רש"י ובקעה ואתי שפיר לרהה אפילו החלוקה
17 בפשיעה וסופו באונס פטור
18 **מגבת** פורים לפורים. וא"ת דארמון בערבון
19 (ר"ג) מעות של חלקה מותר שישלוח
20 במה כלי שפיראן ושיעור אבא ליהי נבאי ואפילו
21 אמר מנהר ד"ל בדיה מותר לשנותה למעיה
22 אתריה וי"ל דדוקא בפורים אמרנן תבא דאין
23 לשנות ומגבת העיר לאוקה העיר נמי פורים
24 דוקא: **רבי אליעזר** אומר מנהר פורים איפא להכי
25 ת"ק לא איירי אלא בנבאי דלא ושנה ור' אליעזר
26 איירי בעני שנתנו לו מעות לצורך סעודת פורים
27 שאשאר אלוהי הגני לשנות
28 **במילתא** אמר רבא דרסס במילתא פירש
29 הינו פרסד כמו שבת ד' (בב)
30 מלוואת של בית רבי בטלי וקבא או בטלי כר'
31 כלומר פירודא דאומות ואי לבנות ואין נראה לר'
32 דבשלוחן אומי לא קרי להו אלא כבודיהן:
33 **באנגריא** חזרתה היכול לעשות מלאבתו
34 כשתחזור ארע"פ שתתאחד
35 במלאבתו כשבשכל איחוד אין חיוב להעמיד לו
36 חמור אחר כמו בהריקה או שנתקנה שמתאחרת
37 נמי במלאבתה ולא חיישין:
38 **אם** ברה הליכה נישלה אומר לו הדי שלך
39 לפניה. פירש בקונטרס שמולכה ברהך
40 שגם הוא רוצה לילך אומר לו משכירי הדי שלך
41 לפניה ושבחר בהמה אחרת עד שם ותימה דלמה
42 ישכור בהמה אחרת ואם השוכר אין צריך החמור
43 הליכה אלא בחורה הוי איש אבל אם בנגופה
44 ה"ל לפלוני בין צריך חמור לאחור לאין צריך
45 אלא בחורה ונראה כפי ר"ח דקפיש אם ברהך
46 הליכה שהאנגריא אין מחשפין בהמים אלא
47 כשפוגעים ברהך ותינו ורהך הליכה אומר לו
48 משכיר הדי שלך לפניה דמצי א"ל מולך גרם
49 שאילו היתה בבית לא היתה נישלה ואפילו אינה
50 חוזרת ולא דמי למתה דמכא ומכא ודמלא ודידה
51 גרם ואם שלא אורא להליכה נישלה דתינו
52 שמתפושם גם בביתם שאין לא מולך של שוכר גרם
53 חייב לעמוד לו חמור אחר לעשות מלאבתו
54 לאילמה דאפילו חזרתה האנגריא את החמור לכאן
55 והעבד שותעיל ויחנה לשוכר אין לו לשוכר
56 להתעבד ממלאכתו ולא דמי להבריכה או
57 שנתשתה: **מבלל** דהנא קמא לא שני ליה ות"ק
58 דרתי דרתי רביס לבני יחיד:

1 נקרא גולן. וקמה ליה ברשותיה להתחייב בכל אונסיה וסיפא רבנו נתן לו דפי צמיר.
2 בדמים שצמיר לכן נמכר בשוק דקנייה בגולה לשלם כשעת הגולה: **הוציאה**. דמי עצים
3 וסוממין ולא שקר שלם: בשניי. ששינוהו מנמות שיהיה ואיכא דאמר שני קנה
4 בהגולה קמא (כ"כ ק) אבל גבי החמור לא נשתנה החמור מנמת פורים: **לפירות**. מעות
5 שגובין והנאמן מבני העיר לחלק לעניים
6 לסעודת פורים: **לפירות**. כולה נתנה לעניים
7 הפורים: ואין פוקדוהו. לומר הדין כפחות
8 החמור ופול לכיס של ערקה: **אבל** לוקחין את
9 העגלים. לרוב בכל המעות: והתפורה. שלא
10 יספיקו לאכול פורים וימכרו ופול לכיס של
11 ערקה אדעתא דמדי אחריתא לא יהיב ליה.
12 וכיון דלאו אדעתא דרביי יהיב נמצא מעות
13 בחזקת בעלים כיון דהוה צריך בסעודת פורים
14 דאנו למהשידיה. לבעל הבית בגדור ואינו
15 מקיים ששמענו ע"לו שאמר ליקח טהיל לפינוי
16 עני ולא קנה לה: והתורה. מולייא בלע"ז
17 היוצאת בשחור העין: **אבא**. התולעים התינו
18 רגליה אבוקא במילתא דמלקא. ראתיה עש
19 שאובל שיריא של ארץ: **המלה**. במלי. כפה.
20 כלי פשוק: **במלי** דהב כלי צמר ברוצין אדום
21 וקמלוה. שאין עש אובל כלי פשוק: **אבל** אחריתא
22 שאינה חוזרת ונהי ליה מנמת או נשפרת: **אם**
23 ברה הליכה נישלה. שהאנגריא מוליקתה
24 לרהך שנתה זה רוצה לתקן: **אמר** לו הדי שלך
25 לפניה. שכן דרך אנגריא נטל חמורו של זה
26 והמלה בעליה אחריה וכל חמור שפוגע בו
27 ראשון נטלו ומחזיר לו את שלו והשני חוזר
28 אחר חמורו עד שפוגע באחר והלך אומר לו
29 הואיל ואף מולך גרם שוכר חמור אחר ורהך
30 אחריו עד שפוגע בחמור אחר: הבריכה או
31 שנתשתה. עדיין דהא ראתה למשאוג: **שבלמא**
32 לרב לא קמיא. ורמיא דמתניתין אתחדי דמצי
33 לשנויי בהא בחזרת וכו':

1 **נקרא** גולן. וקמה ליה ברשותיה להתחייב בכל אונסיה וסיפא רבנו נתן לו דפי צמיר.
2 בדמים שצמיר לכן נמכר בשוק דקנייה בגולה לשלם כשעת הגולה: **הוציאה**. דמי עצים
3 וסוממין ולא שקר שלם: בשניי. ששינוהו מנמות שיהיה ואיכא דאמר שני קנה
4 בהגולה קמא (כ"כ ק) אבל גבי החמור לא נשתנה החמור מנמת פורים: **לפירות**. מעות
5 שגובין והנאמן מבני העיר לחלק לעניים
6 לסעודת פורים: **לפירות**. כולה נתנה לעניים
7 הפורים: ואין פוקדוהו. לומר הדין כפחות
8 החמור ופול לכיס של ערקה: **אבל** לוקחין את
9 העגלים. לרוב בכל המעות: והתפורה. שלא
10 יספיקו לאכול פורים וימכרו ופול לכיס של
11 ערקה אדעתא דמדי אחריתא לא יהיב ליה.
12 וכיון דלאו אדעתא דרביי יהיב נמצא מעות
13 בחזקת בעלים כיון דהוה צריך בסעודת פורים
14 דאנו למהשידיה. לבעל הבית בגדור ואינו
15 מקיים ששמענו ע"לו שאמר ליקח טהיל לפינוי
16 עני ולא קנה לה: והתורה. מולייא בלע"ז
17 היוצאת בשחור העין: **אבא**. התולעים התינו
18 רגליה אבוקא במילתא דמלקא. ראתיה עש
19 שאובל שיריא של ארץ: **המלה**. במלי. כפה.
20 כלי פשוק: **במלי** דהב כלי צמר ברוצין אדום
21 וקמלוה. שאין עש אובל כלי פשוק: **אבל** אחריתא
22 שאינה חוזרת ונהי ליה מנמת או נשפרת: **אם**
23 ברה הליכה נישלה. שהאנגריא מוליקתה
24 לרהך שנתה זה רוצה לתקן: **אמר** לו הדי שלך
25 לפניה. שכן דרך אנגריא נטל חמורו של זה
26 והמלה בעליה אחריה וכל חמור שפוגע בו
27 ראשון נטלו ומחזיר לו את שלו והשני חוזר
28 אחר חמורו עד שפוגע באחר והלך אומר לו
29 הואיל ואף מולך גרם שוכר חמור אחר ורהך
30 אחריו עד שפוגע בחמור אחר: הבריכה או
31 שנתשתה. עדיין דהא ראתה למשאוג: **שבלמא**
32 לרב לא קמיא. ורמיא דמתניתין אתחדי דמצי
33 לשנויי בהא בחזרת וכו':

1 **נקרא** גולן. וקמה ליה ברשותיה להתחייב בכל אונסיה וסיפא רבנו נתן לו דפי צמיר.
2 בדמים שצמיר לכן נמכר בשוק דקנייה בגולה לשלם כשעת הגולה: **הוציאה**. דמי עצים
3 וסוממין ולא שקר שלם: בשניי. ששינוהו מנמות שיהיה ואיכא דאמר שני קנה
4 בהגולה קמא (כ"כ ק) אבל גבי החמור לא נשתנה החמור מנמת פורים: **לפירות**. מעות
5 שגובין והנאמן מבני העיר לחלק לעניים
6 לסעודת פורים: **לפירות**. כולה נתנה לעניים
7 הפורים: ואין פוקדוהו. לומר הדין כפחות
8 החמור ופול לכיס של ערקה: **אבל** לוקחין את
9 העגלים. לרוב בכל המעות: והתפורה. שלא
10 יספיקו לאכול פורים וימכרו ופול לכיס של
11 ערקה אדעתא דמדי אחריתא לא יהיב ליה.
12 וכיון דלאו אדעתא דרביי יהיב נמצא מעות
13 בחזקת בעלים כיון דהוה צריך בסעודת פורים
14 דאנו למהשידיה. לבעל הבית בגדור ואינו
15 מקיים ששמענו ע"לו שאמר ליקח טהיל לפינוי
16 עני ולא קנה לה: והתורה. מולייא בלע"ז
17 היוצאת בשחור העין: **אבא**. התולעים התינו
18 רגליה אבוקא במילתא דמלקא. ראתיה עש
19 שאובל שיריא של ארץ: **המלה**. במלי. כפה.
20 כלי פשוק: **במלי** דהב כלי צמר ברוצין אדום
21 וקמלוה. שאין עש אובל כלי פשוק: **אבל** אחריתא
22 שאינה חוזרת ונהי ליה מנמת או נשפרת: **אם**
23 ברה הליכה נישלה. שהאנגריא מוליקתה
24 לרהך שנתה זה רוצה לתקן: **אמר** לו הדי שלך
25 לפניה. שכן דרך אנגריא נטל חמורו של זה
26 והמלה בעליה אחריה וכל חמור שפוגע בו
27 ראשון נטלו ומחזיר לו את שלו והשני חוזר
28 אחר חמורו עד שפוגע באחר והלך אומר לו
29 הואיל ואף מולך גרם שוכר חמור אחר ורהך
30 אחריו עד שפוגע בחמור אחר: הבריכה או
31 שנתשתה. עדיין דהא ראתה למשאוג: **שבלמא**
32 לרב לא קמיא. ורמיא דמתניתין אתחדי דמצי
33 לשנויי בהא בחזרת וכו':

בבא מציעא. השוכר את האומנין – פרק שישי דף עט עמוד א – מתוך מהדרות "אבן ישראל – שטיינזולץ" רלו תרסות

1 א"ל"ו עד הקא בעית למימי לא אנרא בעית למיתב. מינה דהשקא מיקח דלאו עד הקא
2 בעי למימי למה יתן לו שכר ויל דהא דקאמר לעולם אל כתיב לאגורי היינו לפי
3 אותן דמים שהשכיר מזה אבל כפי פירתא ימצא להשכיר דהרי נהנה בחוקתא קאב עד כאן
4 לכך נתון לו חצי שכרו ואין צורך לפחות המשכיר משכרו מה שזה נתון עתה יותר מטאן
5 וחרתו כיון דהוא נטא א"י כגון שיכול למכור

6 וסודרו בבקום שמת החמור וידיה גיה יש
7 סודרה תורבא שימא מצינאן חמורא קאלא עד כאן
8 לכך יתן חצי שכרו: **ואם** יש בדמיה לשכור
9 ישכור רב לטעמיה. דמי לשניו דאין בדמיה
10 לשכור קאלא רוב פעמים יש בדמיה לשכור
11 והאמת משני לה וקא דאמר בסוף פרק השואל
12 ללמנו דף ט"א וי דאמר בית זה הנפל אודא לה
13 ולא אמר אבי יש בדמיה לכך לביק יח
14 ולמימלא אפילו לשכור ישכור דהמת אן אבות
15 עמד ליפטר קאלא לחוספי עליו ולחור ולבנות
16 בחתונה וכוון דא"ל בית זה הנפל אין למכור
17 וגם לא קבל עליו לחוספי יציאה בבגן בית זה
18 קאלא בית זה כמו שהוא השכיר לו לדרו בו כל
19 זמן שיכול וכי נפל אודא אכל חמור שמת אין
20 עומד אלא למכור בדמים וכוון יש בדמיה לישק
21 יחקה לשכור ושכר:

22 **והא** דכ"י מטי יובל. ולברייתא נופא א"ש
23 אציה דהשקא נמי ולישק התקע קרי
24 בלא קרא כמי נפקא מיקח ללוה דלא ליצילח
25 לביבי חמוני דשלימי נמי משכנתא מקמי ולישקא
26 ויבל ואו איתרבי ליה זיוו ופריא ואלבי חמרי וא
27 חלה שני קמי יובל אבל לרוב דאמר לא מפליא
28 הילך מיקרא קשה ליה דמימל מלא קרא כן
29 שלבסוף לא תשאר התקע ביד הלוה: **במאמר**
30 שדרו לש קמי. סוד כיון דלמון ארוך כ"ב מבר
31 לו לא חביב בלא קרא:

32 **אלימא** בין מהם וספיקו זו אם נתן אמאי
33 לא יטול ליקא ליה חב כל ספיקה
34 ואנא מייחתיא חמרא. לא כמביעא אם נתן
35 שלא יתן כדקניא קאלא אפילו אם נתן כבר חמור
36 ויטול כיון שזה יכול להביא יין ותשכירו אבי
37 יובל לביאי ספיקו זו שהתנה ולא יתן למי
38 דאמר לעיל אילו עד הקא בעית למימי כר
39 דהמת מצינו ליה שיכול לקבל להשכיר מבוא עד
40 לקוע שירעה וא למכור עם סחורה בדפרישית
41 לעיל אבל הקא לא שיקל למימר רכי שיק
42 נטעע מהי מיכור אבל אין לפרש דהכי שיק
43 אמאי לא יטול שכר חצי הדרך שלא הקא עדיין
44 אבל שכר חצי הדרך שכר דהך נהיא ליה שלא
45 יטול דהכי את דקנתי את חצי הדרך
46 דמשמע שלא יתן ללל אפילו שכר חצי הדרך
47 היל לאקשוני אמאי לא יתן ללל
48 **אליא** בספיקה סתם וזו היא לא נתן אמאי לא
49 יתן ליקא ליה חב כל חמרא ואנא מייחתיא
50 ספיקה. לא כמביעא אם כבר נתן שלא יטול אלא
51 אפילו לא נתן יש לו לתת כל השכירות שיקרי קנה
52 המשכיר כל השכירות מבשית השוכר את
53 הספיקה כיון שמוחזק המשכיר לקיים חמור
54 אפילו בלא משיכה כיון שמשכיר יובל לקיים
55 חמור ושוכר אינו יובל לקיים א"י מקולו וכוון
56 בחור זו ויתן לו מחצי הדרך שלא הקא כפועל בטל וקשה דאמאי יתן לו כלל מחצי הדרך שלא הקא
57 דקאמ מיקרא דא"ל להשקתה דהיי פסידא ופועלים ומשמע לעיל דכל אונס שארע לבעה"ב שלא היה לו לידע יותר
58 מן הפועלים וזי פסידא ופועלים וזי פסידא ופועלים וזי פסידא ופועלים וזי פסידא ופועלים וזי פסידא ופועלים
59 אפילו שכר חצי הדרך שלא הקא מנדחיה ליה את דקנתי את נתן לא יטול ומשמע אם נתן כל שכרו לא יטול כלל
ויתרין ריבין דלעיל שהפועלים לא אבדו כלום כר שתבטלו אין נתון
לחם כלום אבל הקא שהמשכיר חפידו ספיקו כפועל בטל מיקא אית ליה כיון שמוחזק לקיים חמור:

1 לרובו שאני. שקא חפול תחתי בגשר או שתליכו באחת החתמים ואין לו עליו. אין
2 לשכור על המשכיר. היתרונות. שהשכיר לו חמור בחושה דשיקי לביאי. מוצא
3 חמור אחר כאן לשכור אם יש בדמים. יש ביהלה ליקח. בו חמור כל שהוא: יקח. ותשלם
4 דרכו דהא ישכרנו לו חמור זה והתן במתנתו מנה חייב להעמיד לו חמור אחר ומשני
5 בשאין בדמיה ליקח ופריכין **ואם** יש בדמיה

6 לשכור. ימכור שוכר את החבילה באשר הוא
7 שיש וישכור וימכור העצמו דהא ישכרנו לו חמור
8 זה והתן מובני מנה חייב להעמיד לו חמור
9 אחר: לא ספיקין קרא. וכי נתן מבתי חייב
10 להעמיד לו חמור ואחרו והקא דמנה בעודה
11 בבית הבעלים דמוסיף ולוקח חמור ולא בלא
12 קרא אכל למכרה לחריצי המים לשכור
13 אחרת אל: **יבש** הארץ מי שמשפן אילן לחמור
14 כי נתן משכנתא דחבני דחבני מבשלים עניא
15 אילן תיפסן ארטא דא בלא ספק לעיל **הו"ס**:
16 עניא אסורין בו. לבקע עציפי וישקו דאי
17 שרף ליה לוח בלא קרא דמלוח ואי שרף ליה
18 מלוח בלא קרא דלוח דקרא ארעא. דשרה זו
19 שתי לוקחין דמי העצים ושקא יפגע ויבל בחור
20 שני ומשכנתא וקא בלא קרא דלוח: שאניא
21 חבתי ליה לוח בלא קרא דמלוח ואי שרף ליה
22 והארץ לא תפטר לצימותה כאן פירש לה טעמו
23 של מנע יובל אלא קאמא אן היובל מוציא אכל
24 קרקע עמו יובל היתה מנע יובל היתה נעמלת
25 ה"ז אלא **כמי** נפקא כיון שאין היובל
26 נותן דלי בלא קרא: יציעיה לציני: אי לא
27 למכולא קרא חייש ליל לישק בו קרקע יבקע
28 המלוח את העצים וישרפה יציעין דלבויה ליה
29 ישי משכנתא. עניא שיהיה האילן ממשושן לו
30 יכלו לפני היובל ארבע או חמש ענים ואותן
31 בענים יבאל ליה את הפירות קודם שתשוב
32 השקר ולעולם ומכיון קרא: אם נתן. את
33 השקר ואפילו כולו: לא יטול. כדמפרש לקמן
34 דהתובע דוד על החתונה: אם נתן לא יטול.
35 במנהיג ודבאל טענה הנתבע בריא ונתקח טענה
36 התבע דאמר ליה חב ליה ההיא ספיקא נופא
37 דהא אנתר לו ספיקו זו ואנא מייחתיא כאן
38 חמרא ואלוהי למקום שהתני דהא אקא יין
39 סתם אמרי וכוון דבעל יתן ללל להשלים חמור.
40 חייב הספן להעמיד לו ספיקה
יבא

30 **קמינא** מנין למכור שדרו לשישים שנה שאינה חוזרת ביובל שגאמור והארץ לא תפטר
31 לצמיתות מי שאין שם יובל נצמרת יש שם יובל אינה נצמרת וצתה זו שאנ"פ שאין שם
32 יובל אינה נצמרת סוף סוף לבי מכו שיתין שנין קא תרדא ארעא למרה וקא בלא קרא
33 אלא הקא במאי עסקינן כיון שאין היובל נהנה ה"נ מסתברא דאי סלקא דעתך כיון
34 שהיובל נהנה ומכיון קרא נצמרתה לציבי ונשקלה אי משום הא לא קנשי ומנין דשקמו
35 שני משכנתא מקמי יובל אי נמי דמטו ליה זיוו ופריא ליה ארבע וחמש ענין מקמי יובל
36 ת"ר השוכר את הספיקה ונמכה ליה בחצי הדרך ר' נתן ואמר אם נתן לא יטול ואם לא
37 נתן לא יתן חייב דמי אלימא כספיקה זו ויין סתם אם נתן אמאי לא יטול נמא ליה חב
38 לי ספיקתא דנאנא מייחתיא קרא אלא כספיקה סתם וזו היא אם לא נתן אמאי לא יתן

יבא

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53

אי אוקא מרעא ביה בין דו הספנה וזו. ודמוקוס יאמר לחבירו לית לי גבאי ולא מידי דקיים
הוא ודמי אית אב נתן לו הכשרות אמאי לא טיול השוכר שבר חביו הדרך שלא
הכי וכן שבכר שמשכיר ממוקן יחידו ועוד דשכירות איהא משתלמת אלא לבסוף ולמה
יפסיד השוכר שבר חביו הדרך שלא הלך וייל ביון בשנתו לו שכרו נרחבא שימא שולא לאלמל
אינו דאיהא משתלמת אלא לבסוף לדעת בן
גומעו שיקא יולו לאלמל אם לא ישאר בו וריבין
פי' הא דפרקי' בספניה סתם ויון זה אם לא נתן
אמאי לא נתן לא פרקי' אלא אמאי לא יתן שכר
חביו הדרך שבר הלך אכל שבר חביו הדרך שלא
הלך שפיקט שלא נתן ביון שדואא אנטו מרמ אהא
דקניגא אם נתן לא טיול דמוקטע דלא טיול קלל
אפילו שבר חביו הדרך שלא הלך לא קשה ליה
דיכין שהוא מאלוק וממון לקיים תנאו ניחא ליה
שלא יחזיר כלל תמיש ביון וזו הספנה זו דמאן
דחפסי לא מפיקון מניה ודמוקוס יאמר לחבירו
ביון שאיקו יוכל לקיים תנאך מולך גרום מוטע
מתכירו עליו הדיקא: אבל ספניה סתם אין איהא
חולקי' בדיא מספקא ליה לריבין אם חולקי' שבר
חביו הדרך שולך ודוקא ונתון רביעית או חולקי'
כל דשכירותו חתם שבר הדרך ביון שכר ביה
ועדיין ממוקן לקיים תנאו: **בבבליה** אגרא בעי
למתבא ליה. לאו דוקא בבבליה אלא כלומר בפועל
בטל:
דפרקיה לטועניה גרונה. פי' בקטנות שרוסיק
המשא בחביו הדרך וקשה דהיא ליה
למיטר פרוק ליה ביון שמשקום אחר היה פרוק
לספניה ועוד דקאמר ושעיר דעתא נה מספיה
דכל שבו טוב לו שגוריה ויתר ויר' פירש דפרקיה
לטוענה משוכר סחורה שספניה לאחר הינו
שני דעת פי' שפוא זה אדם הקונה הוא אדם קשה
אין לאשלא ויתרא שפרקי' תבלי' לתוריא ליה
של ראשונים ותבלי' של אחרונים ואת אמאי
מוקל ליה יכתי למקא לעולם דשכיח לאונרי' ויח'
מאי תרעומת איקא משום שניו דעתא וייל ביון
דמסיק טעמא דרפסא מעלייתא וזו לא מצי לומר
הכי דשקנתא מעלייתא הוא וריבין פי' דהכי
קאמר לעולם דשכיח לאונרי' וליקא רפסא
דספניה אידידי דפרקיה לטועניה בגניה ליה
שהתיב בבבליה בתוך הספניה הוציא על יד ע' יד
וכן אחרון שהובי' סחורה בעמט מעל הדיקא
ספניה ותרעומת וזה משום שניו דעת שלא לרפסא
עם זה האחרון לא ידע להתנהג לפי דעתו אי נמי לאשלא ויתרא שאם ירבה זה במשא יצטרך לקנות כאן ביוקר תבלי' חוקסי כי אם היה ידע ובייתו היה קונה שם בדימים מועטים וליקא
אלא תרעומת דלא טענה מעלייתא היא שקננה זה מרויח שנטול שכר יתור ממכיליה מתחת גודלה **בסותו**. ר"ח גרס סתם כותב שנומי' מראשיתו דבסא הוא הנקט וכן הוא הגדול בדתא
במקבת וכלים (פכ"ח מרה) כי שעשאו סדין וכתב שעשאו טעמח: **מאונותא** לאונתא. נקט מינוש מבי' דאי שכיח למטרד ולמנובן אפילו בחביו היום אם בין לקח מניה חסר מדינת כל
היום מעשיקא דקאמר אין דשכיח למנובן חסר נמי לעיבב דה' למינן שוכר נמי לעיבב לחסר לרעיה מונו כלל של אותו היום וכן דשכיח בכל מקום למנובן מאלא קאמרי לא מונובן מאונות
לאונתא אלא לא חסר להאריך כל כף: **אשה** בין גזולה ובין קטנה. באיש לא רצה לשנות בין קטן בין גדול משום דגברי' שכיח שהם גדולים ופשיטא דאדעתא דגדול נמי אגריה ניהליה
השקל אמרת אמרת דרכבה מעשרת מבעיא. אין גרסת הספרים ואין גרסא ל"ת דאין זה פירכא דזו ואף זו קטנה ועוד דאין מתיישב שפיר לפי גרסא זו ואד דקאמר ש"י מתיישב אמת בדיקא
הקלה וע"כ נראה לו בנדק' ששקלא השקא מעשרת אמרת אין מניקה מקניא דאשה מעשרת בבדיה יתור ממניקה עם קנה לפי שהיה נושא את עצמו ועמלו קאל כשדואו כמעט אמי ממכדי
ואפריה בבדיה עליה וכן מליא' דם השקא אי"ש זה דקאמר שמע מניה ביניתיא אנב בריסה הקלה שאם היה חוצה לה לא יכפר כי"כ בין הכל ויש ליישב גרסת הספרים ומהל קמל פרוק
שפיר דלא שייך כהו' למתני זו ואף זו כיון דאיתיה בכלל מאי דקאמר בסוף בגמי' נמי מפני ארבע דמשמ קופות (שבת ד' כ"ב) דפרקי' המש מפני ארבע מביקאי ומשני ארבע דמשמ כדאמר
אניש אנב לא לאו הכי אמרי' אינשי לא למיך
52
53

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53

נימא ליה הב לי הווא חמרא. ונפיה ואנא מיייתקא ספינתא אחריתי הוואיל היספן יש כרז
להשלים תנאו וכן מעבד ישלם לא השכר. לאת דר' נמי משכחת. לאת דר' נמי **אלא** אם זו וספיה
זו. ואל בידו זה וזה להשלים הלכך יד עובד על התחלתו נהנה ליה היאך אנא לא
מעבכאן מכי מייתת דרך: חולקי' אן. אם קבל יחזיר החצי ולא אם לא נתן: ותי' חביו שפירי ביד
שניהם להשלים ואם יעבד והתקבע מליתו חביו
נעשה תנאו חשוכי' את הספניה ופרקיה לה
בחי' הדרך. קא סלקא דעתיה שבר עדה פרוק
פלניו בכר וכן ובשנהי'ו לחביו הדרך פרקיה
הוציא בחביותו ומתן און לוי. לכלל הספניה
עליו אלא תרעומת: **אונתא**. להשכירה
לאחרים: **רפסא** דספניה. ריעוע הספניה
שמתרועעת בהוצאת חבילות והכנסת חבילות:
דפרקיה לטועניה בגניה. בחביו הדרך והסוף לתת
בה חבילות שהיו לו לשם הווא התנה מתחילה
לקח ליתון בתובה כאשר ירצה והשכר לפי
חשבון המשוואת הדרך הלכך נתון לו שבר
ותוספת המשואו של חביו הדרך: מישו' שני'
דעמא. הייתי סבור ללכת מרז לחזותו מרה'
לאשלא ויתרא. שרדך אני תבלי' ביוקר
כאן ששקטספיקה מבכרת צריך להשלימה אל
אמצעית הנהר למקום מים עמוקים שלא תהא
נעשית וצריך תבלי' ארובים אהא לא
הדרעמני שאכניס תבלי' הוצריכיס לה: חסר' נמי
לעעב. השוכר שלא יניח עליה אלא מוונת של
יום אחר: פאונת' לאונתא. מקלון דולקא למלון
דולקא: לחזור ולשאלו בערי מי' מוכר
מוונתו: **אפריה**. דתו' גופא הוא מביקאי: ש"פ
עליה אשה מרכיב עליה כל אשה יחוצר' בין
שהיא גדולה ובין שהיא קטנה: **השקא** מניקה.
שהיא שני גופים והקול' כבד אמרת תרכב עם
והנה' מעפרת. דתו' גופא הוא מביקאי: ש"פ
מדקתני אפילו מעפרת דמשמע שהמעפרת
בבדיה מן הצינוריה: **תאי** ביניתיא. דג הנבכר
בשוק במשקלו: **אריסה**. הקלה. לפי בריסה
בובכה אם בריסה גדול מעפרת: **אריסה** לקח
וסקפי'. אם אריסה דש שריכוס גדול לא הקנהו
במשקל אלא אם כן ויציא את מניה:
מת'.

הכא

[דף נ"ט ע"א]

נישמעיננה מן הדא: "והיו לה לאות" – מי שצריכין אות. יצאו שבתות וימים טובים שהן גופן אות. ולא כבר כתיב "מימים וימים". לית לה אלא ביי דאמר רבי יוחנן: כל מלה דלא מהורא מסמכין ליה מן אתרין סנין.

נשים מניין? וילמדתם אתם את בניכם" – ולא בנותיכם. התיב בתורה – תיב בתפלין. נשים שאין תיבות בתורה – אין תיבות בתפלין. הרי מיכל בת שאול היתה לובשת תפלין! אשת יונה היתה עולה לרגל! ולא מהו בידם חכמים. רבי חזקיה בשם רבי אבהו: אשתו של יונה היא שבה. מיכל בת שאול מהו בה חכמים.

הוון בעיי מימר, על דעתהון דרבנן אין מהור, על דעתיה דרבנן גמליאל מהור.

אמר רבי ירמיה בשם רבי שמואל: שיערו לומר, עד מקום שגבהו של ראש מחזיק. וכמה מחזיק? שתים!

מעשה אפילו בחול? אמר רבי חגי: אין בעי מיתב יהבי.

אמר רבי יריקא: אסקרי רב המונינא, עד מקום שמוחו של תיניוק רופף. תמן תנינן, על תרנגול שנסקל בירושלם שהרג את הנפש, ראה ראשו של תיניוק רופף, הלך ונקרו. אמר רבי יוסי: ביני מתניתין, ובלבד על ידי שנים. רבי יוסי בי רבי בון בשם רבי אחא: ואפילו שנים שנים.

הוון בעיי מימר, על דעתהון דרבנן – אין מהור.

על דעתיה דרבי אחא – מהור.

ויביאם בידו! מוטב להביאם דרך מלבוש ולא דרך משאוי,

[דף נ"ט ע"ב]

מוטב לדחות את השבת פעם אחת ולא שני פעמים.

תני, אהד האיש ואחד האשה. הוון בעיי מימר, מאן דמר מהור היא, ניהא מאן דמר אינו מהור לא יהא מהור אצל האיש, ויהא מהור אצל האשה.

אמר רבי לעזר: מאן תנא אשה רבן גמליאל, דתני, טבי עבד רבן גמליאל היה נותן תפלין ולא מחו בידו חכמים, וכא מחו בידו! הוא עבד היא אשה.

בפה דברים אמורים? בישנות, אכל בהדשות – מתר, למה? ישנות בדוקות, וחדשות אין בדוקות.

תני, תפלין צריך לבדוק אחת לשנים עשר חדש; דברי רבי. רבי שמעון בן גמליאל אומר: אינן צריכות בדוקה. הלל תזקן אומר: אלו מאבי אפא הן.

מצא שנים שלשה צבתין – בודק זוג ראשון מצבת ראשון, וכן בשני וכן בשלישי. יצחק בן אלעזר שאל: אחד חזקה לכלם או כל אחד ואחד בפני עצמו? אין תימר אחד חזקה לכלן – בודק זוג ראשון מצבת ראשון, אין תימר כל אחד ואחד חזקה בפני עצמו – בודק שלשה זוגות מכל צבת וצבת:

ובספנה מכסן והולף לו. אם היה עונת גשמים – תרי זה מעטף בעור ומכסן.

רבי אחא בשם רבי בא: הדי דתימר ברה, אכל בקשה כמשאוי הוא, בשעה המקום מנדרן אכל לא היה המקום מנדרן – לא בדיא.

הלכה ב' מתני' – רבי שמעון אומר: נותנו לחברו וחברו לחברו עד שהוא מגיע להצר החיצונה.

[דף ס' ע"א]

וכן בנו, נותן לחברו וחברו לחברו אפלו הן מאה.

רבי יהודה אומר: נותן אדם חבית לחברו וחברו לחברו אפלו חוץ לתחום. אמרו לו: לא תהלהו זו יותר מרגלי בעליה.

גמרא – רבי אליעזר ורבי אבדימי תרוניהו בשם רבי מנא, חד אמר: בתינוק של סבנה. מותיב ליה חבריא: אם בתינוק של סבנה יביאו בידו אמר ליה: ביכול לחביאו דרף התר.

ריש לקיש בשם לוי: סוכיא בפוערה מביד לביד היא מתניתין. דלא בן, רבי יהודה בדיעתיה, דרבי יהודה אומר: משקה טופח:

הלכה ג' מתני' – הסורא בספר על האקספה ונתגלגל הספר מידו גוללו אצלו.

היה קורא בראש הגג ונתגלגל הספר מידו, עד שלא הגיע לעשרה ספחים – גוללו אצלו, ומשהגיע לעזרה – הופכו על הכתב.

רבי יהודה אומר: אפילו אינו מסלק מן הארץ אלא מלא החוט – גוללו אצלו. רבי שמעון אומר: אפילו בארץ עצמה – גוללו אצלו, שאין דבר משום שבות עומד בפני פתבי הקדש:

[דף ס' ע"ב]

גמרא – מתניתין באסקפה מתרת, אבל חוץ לאסקפה – אסורה.

תפרת, שהיה יושב וקורא בו מבעוד יום ושכה והוציאו:

עד שלא הגיע לעשרה טפחים – גוללו אצלו, משהגיע לעשרה טפחים – אסור. רבי יעקב בר אחא בשם רבי יסא: דרבי יודה היא דאמר אסור להשתמש באויר עשרה טפחים:

משהגיע לעשרה טפחים הופכו על הכתב – למה? שלא יתבזה הכתב. ואתאי בדמר רבי אחא רבי שמואל בר נחמן: ספר שאין עליו מפה – הופכו על הכתב, שלא יתבזה הכתב:

רבי יודה אומר אפילו אינו מסלק מן הארץ אלא מלא החוט גוללו אצלו – מחלפה שיטתיה דרבי יודה, תמן הוא אמר אסור להשתמש באויר עשרה, וכא אמר הכיזו! אמר רבי יוחנן: לית כאן רבי יודה אלא רבי מאיר, דברי חכמים.

רבי יוסי אומר בשם רבי יוחנן: לא סוף דבר ספר אלא אפילו פסוקיא:

הלכה ד' מתני' – זיו שלפני החלון נותנין עליו ונזמלין ממנו בשבת.

גמרא – לא אמר אלא אחת, אבל שתים – אסור, שאין שתי רשויות משתמשות ברשות אחת,

בשאיזן בהן רחב ארבעה, אבל יש בהן רחב ארבעה, הדיא דמר רבי אחא בשם רבי יוחנן: זיון וכתלים שגבוהין עשרה ורחבין ארבעה – מתר לזכאן ולזכאן, ובלבד שלא יחליף:

הלכה ה' מתני' – עומד אדם ברשות היחיד ומטלטל ברשות הרבים ברשות הרבים ומטלטל ברשות היחיד.

[דף ס"א ע"א]

ובלבד שלא יוציא חוץ לארבע אמות.

לא יעמוד אדם ברשות היתיד וישתין ברשות הרבים, ברשות הרבים וישתין ברשות היתיד, וכן לא ירוק. רבי יהודה אומר: אף מי שנתלש רקו מפיו, לא יחלף ארבע אמות עד שיִרוק.

גמרא – לא סוף דבר עומד ברשות היתיד ומטלטל ברשות הרבים, ברשות הרבים ומטלטל ברשות היתיד, ובלבד שלא יוציא חוץ לארבע אמות. אמר רב: מתניתין אמרה בן – 'לא יעמוד אדם ברשות היתיד ויפתח ברשות הרבים ויפתח ברשות היתיד אלא אם בן עשה לו מחיצה גבוהה עשרה טפחים, דברי רבי מאיר.

רב אומר: בפיתה. רבי יוחנן אומר: בפיתה. דלא בן, רבי יודה גדעתייה, דאמר: משקה טופח חבור.

לא סוף דבר עומד ברשות היתיד ומשתין ברשות הרבים, אלא אפילו עומד ברשות הרבים ומשתין ברשות הרבים, והן מתנגלגלין ויורדין לרשות היתיד – אסור.

אמר רבי יוסי בי רבי בון: לא סוף דבר עומד ברשות הרבים ומשתין ברשות היתיד, אלא אפילו עומד ברשות היתיד ומשתין ברשות היתיד, ומתנגלגלין ויורדין לרשות הרבים – אסור. אמר רבי יסא: הך אמרה, סילון העומד ברשות הרבים גבוה עשרה ורחב ארבעה, אין שופכין לתוכו מים שמתנגלגלין ויורדין:

הלכה ו' מתני' – לא יעמוד אדם ברשות היתיד וישתה ברשות הרבים, ברשות הרבים וישתה ברשות היתיד, אלא אם בן הכנים ראשו ורבו למקום שהוא שותה.

וכן בגת.

קולט אדם מן הפוזחלה למטה מעשרה טפחים מן הצנור ומכל מקום שותה:

גמרא – ניקח ברשות היתיד וישתה ברשות הרבים, ברשות הרבים וישתה ברשות היתיד – אין פיו למעלה מעשרה טפחים. שניא היא שמתנגלגלין ויורדין.

תני, גמל שראשו ורבו מבפנים מלעיטין אותו מבפנים, מבחוץ מלעיטין אותו מבחוץ. ניקח, מבפנים מלעיטין אותו מבפנים, מבחוץ מלעיטין אותו מבחוץ, אין פיו

[דף ס"א ע"ב]

למעלה מעשרה טפחים.

רבי יוסי בי רבי בון מחלפה שמועתיה. לא כן אמר רבי יעקב בר אחא בשם רבי חנינה, שכל שלשה ושלשה שהן סמוכין למחיצה כמחיצה! תפתר, ביוצא חוץ לשלשה שאין בו רחב ארבעה.

נעין קנה והקיפו מחיצה וזרק מרשות הרבים לתוכו. רבי יצחק בן אלעזר אומר: כמחלקת.

התיב רבי יודן: והתנינן, היתה עומדת בראש הגג וזרקו לה פיון שהגיע לאויר הגג – הרי זו מגרשת.

אמר רבי אלעזר: מתניתין אמרה, בנג שיש לו מעקה, והוא שירד לאויר מעקה, ושאין לו מעקה שירד לאויר שלשה, שהן סמוכין לנג, שכל שלשה הסמוכין לנג – בנג הן.

אמר רבי חייה: וכן בגת לענין מעשר.

רבי יהודה אומר: דרבי מאיר היא! דאמר: את רואה את הכתל בגמזום.

רבי יעקב בר אחא בשם רבי לעזר: דברי הכל במשתפע עשרה מפהים מתוך שלשה.

רבי יוסי בעי: אם במשתפע עשרה מפהים לא מתוך שלשה בנג הן? מה בן תמו, שאינו צריך ניהא, את אמר עד שנייה, כאן שצריך ניהא לא כל שכן!

אמר רבי חנינא קומי רבי מנא: מפל מקום לא נח! אמר ליה: מכיון שאין בו רחב ד' אפילו נח כאלו לא נח.

הלכה ז' מתני' – בור ברשות הרבים וחילתו גבוהה עשרה מפהים, חלון שעל גביו – ממלין ממנו בשבת. אשפות ברשות הרבים

[דף ס"ב ע"א]

גבוה עשרה מפהים, חלון שעל גבה – שופכין לתוכה מים בשבת:

גמרא – אין את רואה עמוק בגבה. שאין בפיו רחב ארבעה.

עד דידן בכתום, היה מפלג? רב ושמואל, חד אמר: נתן נסר. וחד אמר: נועין קנה. ולא ידעינן מאן מר דא ומאן מר דא.

מן מה דתני שמואל: למעלה מעשרה שבות הוא, דין אמר: נתן נסר.

היו שנים, תרין אמורין, חד אמר: עשרה. והורן אמר: ארבעה.

מתיב מאן דמר עשרה למאן דמר ארבע: לא נמצאו שתי רשויות משתמשות ברשות אחת? אמר ליה? רשות הרבים מבטלת:

הלכה ח' מתני' – אילן שהוא מיסב על הארץ, אם אין נפו גבוה מן הארץ שלשה טפחים – מטלטלין תקתינו.

שרשיו גבוהין מהארץ שלשה טפחים – לא ישב עליהן.

הדלת שבמקצה והחדקין שבפרצה, ומחצלת – אין נועלין בהן, אלא אם כן היו גבוהין מן הארץ.

גמרא – ובלבד שלא יהו בו יותר מבית סאתים, ולא יהו מחיצות גבוהות עשרה, ולא יהו פרוצות יותר מעשר, ולא יהא עומד בנגד עומד ופרוץ בנגד פרוץ.

רבי אחא בשם רב: אסור לתלש שרשי זמורה בשבת.

היא שרשי אילן היא שרשי כרוב.

בגבוהין שלשה אכל אין גבוהין שלשה פארץ הם.

מתניתין

[דף ס"ב ע"ב]

בשאין להן צירוף, אבל יש להן צירוף, הדין הוא דתני: דלת גודרת, מחצלת גודרת, קנקילון גודר. פותח ונועל בשבת ואין צריך לומר ביום טוב. מחצלת הקשורה ותלויה בשבת – פותח ונועל בשבת, ואין צריך לומר ביום טוב.

הלכה ט' מתני' – לא יעמוד אדם ברשות היחיד ויפתח ברשות הרבים,

ברשות הרבים ויפתח ברשות היחיד, אלא אם כן עשו לו מחיצה גבוה עשרה טפחים; דברי רבי מאיר.

אמרו לו: מעשה בשוק של פטמין שהיה בירושלם, היו נועלין ומניחין את המפתח בחלון שעל גבי הפתח. רבי יוסה אומר: שוק של צמרין היה.

גמרא – רבי אחא רבי הננה בשם כהנא: אין הלכה כרבי יודה.

רבי אבא בר פפי בעי: למה עבד רבי מאיר את הכתל בגמום בנקוב. אין תימר בגמום, אפילו למעלה מעשרה מתר. אין תימר בנקוב, אפילו למטה מעשרה – אסור.

פתח גנות שיש להן בית שער מבפנים – פותח ונועל מבפנים. מבחוץ – פותח ונועל מבחוץ. מיפן ומיפן פותח ונועל, מיפן ומיפן, לא מיפן ולא מיפן – הרי זה נטל את המפתח, ופותח ונועל ומניחו במקומו.

במה דברים אמורים? בזמן שהמנעול למעלה מעשרה טפחים, אבל אם היה המנעול למטה מעשרה טפחים – הרי זה נטל את המפתח מתוך האסקפה ופותח ונועל ומניחו במקומו, דברי רבי מאיר. והקמים אמורים: אף על פי שהמנעול למעלה מעשרה טפחים, אבל אם היה המנעול למטה מעשרה טפחים, מביא המפתח מערב שבת, ופותח ונכנס, ומטלטלו בתוך הבית, ונועל, ונתנו בחזר למעלה מן המשקוף. אם היה החזר של ארבעה טפחים – אסור, שאין משתמשין מרשות לרשות דרך רשות.

[דף ס"ג ע"א]

הדא אמרה בגמום עבד לה רבי יודה.

ניחא מבפנים צריד בית שער. מבחוץ צריד בית שער?

לא נמצאו שתי רשויות משתמשות ברשות אחת?!

הלכה י' מתני' – נגר שיש בראשו קלוסטרא, רבי אליעזר אומר, ורבי יוסי מתיר.

אמר רבי אליעזר: מעשה ככנסת שבטבריא שהיו נוהגין בו התר, עד שבא רבן גמליאל והזקנים ואסרו להן. רבי יוסי אומר: אסור נהגו בה. בא רבן גמליאל והזקנים והתירו להן;

נגר הנגר, נועלים בו במקדש, אבל לא במדינה.

והמנה, פאן וכאן אסור. רבי יהודה אומר: המנה מתר במקדש, והנגר במדינה.

גמרא – אמר רבי יוסי ברבי: בדיברי מי שמתיר עושה הנגר טפל לקלוסטרא, בדיברי האוסר עושה הקלוסטרא טפל לנגר.

אי זהו נגר? אמר רבי יוחנן: קשור אף על פי שאינו תלוי. אמר רבי יוחנן: משכני חילפי והראני של בית רבי קשור אף על פי שאינו תלוי.

אמר רבי יוחנן: אתיא דיהידאח דהכא בסתמא דתמן, ודיחידאח דתמן בסתמא דהכא.

רבי יוסה בעי קומי רבי ירמיה: היד עבדין עובדא? אמר ליה: מן דאמר רבי יוחנן: משכני הילפיי והראני של בית רבי קשור אף על פי שאינו תלוי, הדיא אמרה פרי יהודה עבדין,

עד שיהא קשור בדלת.

רבי ינאי חמוי דרבי אמי: עד שיהא קשור בדלת בדבר שיכול להעמידו. נגרה, הדיא רבי אליעזר קטר בגמי, נשמיט אסור. נקמו, רבי יעקב בר אחא בשם רבנן:

[דף ס"ג ע"ב]

מדדהו בראשי אצבעותיו.

רבי בא בר כהנא, רבי היא בר אשי בשם רב: הלכה פרי יוסי:

הלכה יא מתני' – מחזירין ציר התחתון במקדש אבל לא במדינה. העליון, פאן וכאן אסור.

מחזירין רמיה במקדש אבל לא במדינה, אם בתחלה, פאן וכאן אסור:

גמרא – אמר רבי יוסי בי רבי בון: לא כל שבות התירו במקדש.

תני, לא יקנח אדם את האיספלגית שלא יבוא לידי מריח, והממרח בשבת חיב הטאת.

והתני, החליקה ממטון מחזירה מלמעלה, החליקה מלמעלה מחזירה מלמטה. מגלה מקצת אספלגית מיפן ומקנח המפה מיפן, ומגלה מקצת אספלגית מיפן ומקנח המפה מיפן, אבל לא יקנח את האיספלגית, שלא יבוא לידי מריח, והממרח בשבת – חיב הטאת.

תני, רמיה שתפחה – מחזירין אותה בשבת. רבי יעקב בר אחא בשם רבי יסא: והיא שתפחה כנגד המכה, והתני, החליקה מלמטון מחזירה מלמעלה, החליקה מלמעלה מחזירה מלמטון, ובלבד שלא תצא רשות כל אותה המכה.

רבי יוסי בי רבי בון בשם רבי יסא: מכה שנתרפאת – נותנין עליה רמיה שאינו אלא כמשמרה. רבי בון בשם רבנן דתמן: נותנין רמיה על גבי מכה בשבת, שאינו אלא כמשמרה. אמר רבי תנחומא: הוין מעלי גפנים שהן לרפואה.

אמר רבי הונא: הדיא פואה עקר טב היא סגין, פד אית בה חמשה או שבעה או תשעה קומרין ובלבד דלא יתן מווי.

אין קורין פסוק על גבי מכה בשם, וההון דקרא על יברוקהא – אסור. "בוא וקרא פסוק זה על בני שהוא מתבעת, תן עליו ספר או תפלין בשביל שישון" – אסור.

והתני אומרין היו שיר של פגעים בירושלם! אמר רבי יודן: פאן עד שלא נפגע וכאן משנפגע. אי והו שיר פגעים: מיה רבו צריי" וכל המזמור "יושב בסתר עליון", עד "כי אתה ה' מחסי".

הלכה יב מתני' – קושרין נימין במקדש אבל לא במדינה, אם בתחלה – פאן וכאן אסור, חותכין ובלת במקדש אבל לא במדינה, אם בכלי – פאן וכאן אסור:

[דף ס"ד ע"א]

גמרא – אמר רבי יוסי בי רבי בון: דרבי שמעון בן אלעזר היא, דתני רבי שמעון בן אלעזר: נימא שבבגור שנפסקה וקשרה היא אינה משמעת את הקול, אלא משלשל מקמעלן וענב מקמפוח. תני, רבי שמעון בן אלעזר אומר: הכהנים והלויים וישראל וכלי שיר מעכבין את הקרבן:

חותכין ובלת במקדש אבל לא במדינה. תמן תנינן, התיבת יבלתו אין דוחין, והכא את אמר הכין? רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי בשם רבי פדת: מפני קלקול פיסות. אמר רבי: והו שהפיסו.

אמר רבן שמעון בן לקיש בשם לוי: סיכיה, בין בנפרכת בין בשאינה נפרכת.

רבי שמעון בן יקים אמר: פאן בלחה פאן ביבשה.

רבי יוסי בן חנינא אמר: פאן ביד פאן בכלי.

אתיא דרבי שמעון בן יקים כבר קפרא, ודרבי יוסי בן חנינא פרבי יחנן, דתני, כל המקלקליון פטורין חוץ ממבעיר והעושה חבורה. פר קפרא אמר: אפלו אינו צריך לדם אינו צריך לאפר. אמר רבי יוחנן: והוא שיהא צריך לדם או לאפר.

רבי אחא רבי חנינא בשם רבי יוחנן: פאן וכאן בלחה אבן קיימין, והוא שיהא צריך לדם:

הלכה יג מתני' – בהו שלקה באצבעו – פורף עליו גמי במקדש, אבל לא במדינה. אם להוציא דם – פאן וכאן אסור.

בוזקין מלח על גבי הכבש בשביל שלא יחליק.

וממלין מבור הגולה בגלגל בשבת מבור הגדול, ומבאר הקר ביום טוב:

גמרא – יהודה ברבי אמר: לא שנו אלא גמי, אכל לא בניגיון אסור, מפני יתור בגדים. סברין מימר יתור בגדים פחמור בגדים. רבי יעקב בר אחא בשם רבי יסא: דרבי חנינא, דאמר רבי חנינא: בלבד שלא יחויז בינו לבין בגד, ולא בין בגד לבגד.

על דעתיה דרבי חנינה, אי זהו יתור בגדים? שתי פתנות, שתי מצנפות, שני מכנסים, שני אכנסים. כהן שלקה באצבעו וכרף עליה אכנט, כל שם אכנט פסול, או אינו פסול אלא מלבוש? תני,

[דף ס"ד ע"ב]

מעלין בדיובי . ומוסיפין בערק לחולה בשבת .

מעלין בדיוביט – משתמיהה . מטיפין בערק, אית דכעי מימר עוררה , אית דכעי מימר קוקניתה. חצר שירדו בה גשמים והיה בה בית-אבל או בית-משתה – תרי זה נוטל את האבן ומוריד, ובלבד שלא יעשה בשבת כדרך שעושה בחול.

תני, אין ממלין בעדשה בשבת, אם פהם על החבל או על המשיחה מתיר:

ממלין מבור הגולה בגלגל בשבת מבור הגדול ומבור הקר ביום טוב. מפני מה ממלין מבור הקר בגלגל ביום טוב? אלא בשעה שעלו ישראל מן הגולה חנו על אותה הפאר והתנו עמה נביאים שיהו ממלין מבור הקר בגלגל ביום טוב. לא כל הפאות הקר התירו, אלא אותה הפאר שחנו עליה בלבד. הוה מה דאת אמר תמן, מה שהתר התר, וכא מה שהתר התר.

הלכה יד מתני' – שרץ שנמצא במקדש, כהן מוציא בהמינו, שלא לשהות את הטמאה, דברי רבי יוחנן בן ברוקא.

רבי יהודה אמר: בצבת של עין, שלא להרבות את הטמאה.

מהיכן מוציאים אותה, מן ההיכל ומן האולם ומבין האולם ולמזבחה, דברי רבי שמעון בן ננס. רבי עקיבא אומר, מקום שהיבין על ודונו כרת ועל שנגתו הפאת, משם מוציאים אותה, ושאר כל המקומות כופין עליו פסקתה.

רבי שמעון אומר, מקום שהתירו לך חכמים, משלך נתנו לך, שלא התירו לך אלא משום שבות.

[דף ס"ה ע"א]

גמרא – אמר לו רבי יוחנן בן ברוקה: לא נמצאת משהא בטמאה? אמר לו: לא נמצאת מרבה בטמאה. אמר לו: מוטב לעבור על מצות לא תעשה שלא באת לידי, ממצות לא תעשה שבאת לפניו.

אמר רבי יוסי בי רבי בון: אתיא אילין פלוגתא באילין פלוגתא.

דתנינן תמן, ביצד מפרישין חלה בטמאה ביום טוב? רבי אלעזר אומר: לא תקרא לה שם עד שתאפה. בן בתירה אומר: תפיל לצונן.

אמר לו רבי יהושע: לא נמצאת בשורף קדשים ביום טוב? אמר לו רבי אליעזר: מאליהן הן נשרפין אמר לו רבי יהושע: לא נמצאת עובר על לא יראה ולא ימצא? אמר לו: מוטב לעבור על מצות לא תעשה שלא באת לידי, ממצות לא תעשה שבאת לפניו.

תמן תנינן, הנתנין במתן אחת שנתערכו בנתנין מתנה אחת – ינתנו במתנה אחת. מתן ארבע במתן ארבע – ינתנו מתן ארבע.

מתן ארבע במתן אחת, רבי אליעזר אומר: ינתנו מתן ארבע. רבי יהושע אומר: ינתנו מתן אחת. אמר לו רבי אליעזר: לא נמצאת עובר על "בל תגרע"? אמר לו רבי יהושע: לא נמצא עובר על "בל תסוּף"? אמר לו: מוטב לעבור על מצות לא תעשה שלא באת לידי, ממצות לא תעשה שבאת לידי.

תמן תנינן, הכנים ראשו ונתן על תנוד אונן ידו, ונתן על בִּהּן ידו ורגלו וכו'.

מחלפה שיטת רבי יהודה, תמן הוא אומר: אסור להערים, וכא אומר מתר.

תמן, שפא ויכנים ראשו ורבו ויהא ענוש ברת, ברם הכא משום מכנים בלים טמאים בשבת.

מחלפה שיטה דרבניו, תמן אמרין מתר להערים, וכא אמרין אסור להערים.

תָּמון דְּלֵא יִסְאֲבְתִיָּה תִּלְתָּא זִמְנֵין, גְּרַם הֲכָא טְמָאָה יְדִיעָה מִכְּפִנָּים הִיא. וְאִפְשָׁר לָהּ לְצֵאת בְּלֵא שְׁהוּת בְּלֵא טְמָאָה? אָמַר לֹו: מוּטָב לֹו לְעִבּוֹד עַל מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה שְׂלֵא בָּאת לְיָדוֹ, מוּמָצוֹת לֹא תַעֲשֶׂה שְׁבָּאת לְפָנָיו.

הוֹצִיא מִמְּקוֹם שְׁחִיבִין עָלָיו כְּרַת, וְנָפַל לְמָקוֹם שְׁאִין חִיבִין עָלָיו כְּרַת,

[דף ס"ה ע"ב]

כְּכַר נְרָאִית לְצֵאת, מִצְּאֵת אַחֵר בְּצִדוֹ מוֹצִיא אֶת שְׁנֵיהֶם אוֹ אִינוּ מוֹצִיא אֶלָּא אֶת שְׁנֵרָאָה לְצֵאת? הוּא הִיָּה אוֹמֵר צְבַת בְּצַבַת עֵבֵד. צְבַתָּא קְדָמִיתָא מַה תּוֹוֹת? בְּרִיָּה תּוֹוֹת! אָמַר רַבִּי הֲנִינָא קוּמִי רַבִּי מְנָא: וּמַה אַתָּ אָמַר לָהּ? מִצְּבַתָּא אַחַת לְמָדוּ בְּמַה צְבוֹתוֹת, וְכָא מִשְׁבִּיתָה אַחַת לְמָדוּ בְּמַה שְׁבִיתוֹת:

הֲרֹון עֵלְךָ הַמוּצָא תְּפִילִין וְסִלְקָא לָהּ מִסְכַּת עֲרוּבֵין

הֲרֹון עֵלְךָ מִסְכַּת עֲרוּבֵין, וְהֲרֹון עֵלְךָ. דַּעֲתָן עֵלְךָ מִסְכַּת עֲרוּבֵין, וְדַעֲתָן עֵלְךָ. לֹא תַתְּנִישִׁי מִנָּה מִסְכַּת עֲרוּבֵין, וְלֹא תַתְּנִישִׁי מִנָּה. לֹא בְּעֵלְמָא הֲדִין וְלֹא בְּעֵלְמָא דְאַתִּי: (ג' פְּעֻמִּים)

יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שְׁתֵּהא תוֹרַתָּה אֲמִנּוּתָנוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְתֵהא עֲמֵנוּ לְעוֹלָם הַבָּא. הֲנִינָא בַר פְּפֵא, רַמִּי בַר פְּפֵא, נַחְמֵן בַר פְּפֵא, אַבָּא מַרְי בַר פְּפֵא, וְרַבִּים בַר פְּפֵא, רַכִּישׁ בַר פְּפֵא, סוּרְקַב בַר פְּפֵא, אֲדָא בַר פְּפֵא, דְּרוּ בַר פְּפֵא:

הַעֲרֵב נָא יי אֱלֹהֵינוּ אֶת דְּבָרֵי תוֹרַתָּה בְּפִינוּ וּבְקִפְיֹות עִמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל, וְנִהְיֶה כְּלֵנוּ אֶנְחֵנוּ וְצִאֲצָאֵינוּ וְצִאֲצָאֵינוּ עִמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל כְּלֵנוּ יוֹדְעֵי שְׁמָךְ וְלִמְדֵי תוֹרַתָּה:

מֵאֲנִי תַחֲפִמְנִי מִצְּוֹתָךְ, כִּי לְעוֹלָם הִיא לִי: יְהִי לְבִי תָמִים בְּהַקְפִּיָּה, לְמַעַן לֹא אֲבוּשׁ: לְעוֹלָם לֹא אֲשַׁפַּח פְּקוּדֶיךָ, כִּי בָּם חִיַּתִּי: בְּרוּךְ אַתָּה יי, לְמִדְּנֵי הַקְּפִיָּה: אָמֵן אָמֵן סְלֵה וְעֵד:

מִזִּידִים אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שְׁשִׁמְתָּ הַלְקֵנוּ מִיּוֹשְׁבֵי בֵּית הַמִּדְבָּר, וְלֹא שְׁמַתָּ הַלְקֵנוּ מִיּוֹשְׁבֵי קְרִנּוֹת, שְׁאֲנוּ מְשִׁימִים וְהֵם מְשִׁימִים, אָנוּ מְשִׁימִים לְדְבָרֵי תוֹרַתְךָ וְהֵם מְשִׁימִים לְדְבָרִים בְּטָלִים, אָנוּ עֲמִלִים וְהֵם עֲמִלִים, אָנוּ עֲמִלִים וּמְקַבְּלִים שִׁבְרָךְ וְהֵם עֲמִלִים וְאִינָם מְקַבְּלִים שִׁבְרָךְ. אָנוּ רִצִּים וְהֵם רִצִּים, אָנוּ רִצִּים לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, וְהֵם רִצִּים לְבָאֵר שְׁהַת, שְׁנֹאמְרוּ וְאַתָּה אֱלֹהִים תּוֹרִידֵם לְבָאֵר שְׁהַת, אֲנִישֵׁי דְמִיָּים וּמְרִמָּה לֹא יִהְיוּ יְמֵיהֶם, וְאִנִּי אֲבַטֵּחַ בְּךָ.

יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵי, כְּשֶׁם שְׁעוֹרְתֵנִי לְסִיָּים מִסְכַּת עֲרוּבֵין, מִן תְּשׁוּרְתֵי לְהַתְחִיל מִסְכַּתוֹת וּסְפָרִים אַחֲרֵים וְלִסְיָמָם, לְלַמּוֹד וּלְלַמֵּד לְשִׁמּוֹד וְלַעֲשׂוֹת וְלִקְבֹּם אֶת כָּל דְּבָרֵי תִלְמוּד תּוֹרַתְךָ בְּאַהֲבָה, וְזִכּוֹת כָּל הַתַּעֲרָבִים וְאֲמִנּוּרָאִים וְתִלְמוּדֵי חֻכְמִים, יַעֲמוּד לִי וְלְרַעִי, שְׂלֵא תִמוּשׁ הַתּוֹרָה מִפִּי וּמִפִּי וְרַעִי וְרַעִי עַד עוֹלָם, וְתִתְקַבֵּם בִּי בְּהַתְחַלְּכֶךָ תַּנְחָה אֲתָךְ, בְּשִׁכְכֶךָ תִּשְׁמַר עָלַי, וְהַקְּרִיבֵת הִיא תְּשִׁיבָה: כִּי בִי יְרֵבוּ יְמֵיךָ, וְיוֹסִיפוּ לָךְ שְׁנוֹת חַיִּים: אוֹרֶךְ יָמִים בִּימֵינוּ, בְּשִׂמְלָלָה עֲשֵׂר וְקִבּוּד: יי עַל לְעִמּוֹ יִתֵּן, יי וְבָרַךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם:

מִסְכַּת סְנֵהָרִין פֶּרֶק שְׁבִיעִי

ז, א אָמַר רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: בְּרֵאשׁוֹנָה לֹא הָיוּ חוֹתָמִים עַל כְּתָבַת נְשִׁים כְּשֵׁרוֹת, אֲלֵא כַּהֲנִים אוֹ לְוִיִּם אוֹ יִשְׂרָאֵלִים הַמְשִׁיאִין לַכֹּהֲנָה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: בְּרֵאשׁוֹנָה לֹא הָיָה מַחְלָקַת בְּיִשְׂרָאֵל, בֵּית דִּין שֶׁל שְׁבַעַיִם וְאַחַד שֶׁהָיוּ בְּלִשְׁכַּת הַגְּזִית וְיִשְׂאָר בְּתֵי דִינִין שֶׁל עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה הָיוּ בַּעֲזָרוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְשְׁנֵי בְּתֵי דִינִין שֶׁל שְׁלֹשָׁה הָיוּ בִּירוּשָׁלַיִם, אֶחָד בְּהַר הַבַּיִת וְאַחַד בַּחֵיל, נֶצְרֶף אֶחָד מֵהֵן הִלְכָה הוֹלֵךְ אֲצֵל בֵּית דִּין שְׁבַעֲיָרוֹ, אֵין בֵּית דִּין בְּעִירוֹ - הוֹלֵךְ לְבֵית דִּין הַסְּמוּךְ לְעִירוֹ. אִם שָׁמְעוּ - אָמְרוּ לָהֶם. וְאִם לֹא - הוּא וְהַמְּפָלָא שֶׁבֵּהֶן בְּאֵין לְבֵית דִּין שְׁבַהַר הַבַּיִת, אִם שָׁמְעוּ - אָמְרוּ לָהֶם. וְאִם לֹא - הוּא וְהַמְּפָלָא שֶׁבֵּהֶן בְּאֵין לְבֵית דִּין שְׁבַחֵיל. אִם שָׁמְעוּ - אָמְרוּ לָהֶם. וְאִם לֹא אֵלוֹ וְאֵלוֹ בְּאֵין לְבֵית דִּין הַגְּדוֹל שְׁבַלְשַׁכַּת הַגְּזִית, אִף עַל פִּי שֶׁהוּא שְׁבַעַיִם וְאַחַד, אֵין פְּחוֹת מֵעֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה, נֶצְרֶף אֶחָד מֵהֵן לְצֵאת, רוֹאֶה אִם יֵשׁ שָׁם עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה - יוֹצֵא, וְאִם לֹא - אֵינוֹ יוֹצֵא, עַד שֶׁיְהִי שָׁם עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה. וְשָׁם הָיוּ יוֹשְׁבֵינִי מִתְמִיד שֶׁל שַׁחַר וְעַד תְּמִיד שֶׁל בֵּין הָעֶרְבָיִם, בְּשַׁבְּתוֹת וַיָּמִים טוֹבִים לֹא הָיוּ נִכְנָסִין אֲלֵא לְבֵית הַמְּדֻרָשׁ שְׁבַהַר הַבַּיִת. נִשְׁאַלְהָ שְׂאֵלָה, אִם שָׁמְעוּ - אָמְרוּ לָהֶם, אִם לֹא - עוֹמְדִין לְמַנְיָן, אִם רַבּוֹ מְטַמְּאִין - טַמְּאוּ, רַבּוֹ מְטַהְרִין - טַהְרוּ, וּמִשֶּׁם הִלְכָה רוּחַת בְּיִשְׂרָאֵל. מִשְׁרַבּוֹ תְּלַמְּדֵי שְׁמַאי וְהֵלֵל שֶׁלֹּא שָׁמְשׁוּ כָּל צֶרְכָן, הָרַבּוֹ מַחְלוֹקוֹת בְּיִשְׂרָאֵל וְנַעֲשׂוּ שְׁתֵּי תוֹרוֹת, וּמִשֶּׁם שׁוֹלְחִין וּבוֹדְקִין, כָּל מִי שֶׁהוּא חָכֵם וְעָנִיּוֹ וְשֶׁפֶל וִירָא חֲטָא, וּפְרָקוּ טוֹב וְרוּחַ הַבְּרִיּוֹת נוֹחָה עָלָיו - עוֹשִׂין אוֹתוֹ דִּין בְּעִירוֹ. מִשְׁנַעֲשֶׂה דִּין בְּעִירוֹ - מַעְלִין וּמוֹשִׁיבִין אוֹתוֹ בְּהַר הַבַּיִת, מִשֶּׁם מַעְלִין וּמוֹשִׁיבִין אוֹתוֹ בַּחֵיל, מִשֶּׁם מַעְלִין וּמוֹשִׁיבִין בְּלִשְׁכַּת הַגְּזִית, וְשָׁם יוֹשְׁבֵינִי וּבוֹדְקִין אֵת יַחְסֵי כַּהֲנָנָה וְאֵת יַחְסֵי לְוִיָּה, כֵּהֵן שְׁנַמְצָא בּוֹ פְּסוּל - לּוֹבֵשׁ שַׁחֲרִיץ

וּמִתְעַשֵּׂף שַׁחֲרִיץ, וְשֹׁלֵא נִמְצָא בּוֹ פְּסוּל - לּוֹבֵשׁ לְבָנִים וּמְשַׁמֵּשׁ עִם אֲחֵיו הַכַּהֲנִים. מְבִיא עֲשִׁירִית הָאֵיפָה מִשְׁלוֹ וְעוֹבְדָה בִּידוֹ, וְאִף עַל פִּי שְׂאִין הַמְשַׁמֵּר שְׁלוֹ. אֶחָד כֵּהֵן גְּדוֹל וְאַחַד כֵּהֵן הַדִּיט שְׁעַבְדוֹ עַד שֶׁלֹּא הִבִּיאוּ הָעֲשִׁירִית הָאֵיפָה - עוֹבְדוֹתָ כְּשֶׁרָה.

ז, ב אֵין דִּנִּין שְׁנֵי דִינִין בְּיוֹם אֶחָד, אֶפְלוֹ נוֹאֵף וְנוֹאֶפֶת, אֲלֵא דִּנִּין אֵת הָרֵאשׁוֹן וְאַחַר כֶּף דִּנִּין אֵת הַשְּׁנִי, אֵין נִמְנִין עַל שְׁנֵי דְבָרִים כְּאַחַד, וְאֵין נִשְׁאַלִין עַל שְׁתֵּי שְׂאֵלוֹת כְּאַחַד, אֲלֵא נִמְנִין עַל הָרֵאשׁוֹן וְאַחַר כֶּף נִמְנִין עַל הַשְּׁנִי, וְנִשְׁאַלִים עַל הָרֵאשׁוֹן וְאַחַר כֶּף נִשְׁאַלִין עַל הַשְּׁנִי, אֵין דִּנִּין אֲלֵא בְּמִקּוֹם גְּדוֹל, וְאֵין נִמְנִין אֲלֵא בְּמִקּוֹם שְׁמוּעָה, אֶחָד אוֹמֵר מִשׁוֹם שְׁמוּעָה, וְכֹלֵם אוֹמְרִים לֹא שָׁמְעֵנוּ עַל זֶה, מִנְיָן עוֹמֵד אֶחָד אוֹסֵר וְאַחַד מְתִיר, אֶחָד מְטַמֵּא וְאַחַד מְטַהֵר, וְכֵלְן אוֹמְרִים לֹא שָׁמְעֵנוּ, מִנְיָן עוֹמֵד אֶחָד אוֹמֵר מִשׁוֹם שְׁנַיִם וְשְׁנַיִם אוֹמְרִים מִשׁוֹם אֶחָד, יָפָה כַּח אֶחָד הָאוֹמֵר מִשׁוֹם שְׁנַיִם מִכַּח שְׁנַיִם הָאוֹמְרִים מִשׁוֹם אֶחָד. עֲשֶׂרָה אוֹמְרִים מִשׁוֹם אֶחָד - כֵּלְן אֶחָד, וּבִטְהָרוֹת וּבְטַמְּאוֹת - הָאֵב וּבְנֵי הָרֵב וְתַלְמִידוֹ - שְׁנֵיהֶם נִמְנִין שְׁנַיִם. בְּקִדּוּשׁ הַחֹדֶשׁ וּבְעֶבֶר שְׁנָה, בְּדִינֵי מְמוֹנוֹת וּבְדִינֵי נְפֻשׁוֹת, אֵב וּבְנֵי הָרֵב וְתַלְמִידוֹ - שְׁנֵיהֶן נִמְנִין אֶחָד. וְלֹא יֵהָא יוֹשֵׁב בְּצִדּוֹ, וְאֶפְלוֹ הוּא שׁוֹתֵק, אֲלֵא עוֹמֵד וְהוֹלֵךְ לוֹ בְּקִדּוּשׁ הַחֹדֶשׁ וּבְעֶבֶר שְׁנָה. בְּדִינֵי מְמוֹנוֹת - מִתְחַלְלִין מִן הַגְּדוֹל. מִפְּנֵי מַה בְּדִינֵי נְפֻשׁוֹת מִתְחַלְלִין מִן הַצֵּד? שְׁלֵא יֵהָא סְמוּךְ עַל דְּבָרֵי רַבּוֹ.

ז, ג בְּדִינֵי נְפֻשׁוֹת פּוֹתְחִין לְזִכּוֹת וְאֵין פּוֹתְחִין לְחֻבָּה, חוּץ מִן הַמְּסִית. וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קַרְחָה אוֹמֵר: אִף הַמְּדִית. חִיבֵי גְלוּת - בֵּית דִּין מַחְזִירִין אוֹתָם לְזִכּוֹת, שְׁנַאָמֵר (בַּמְּדָרָב לַה): "וְלֹא תִקְחוּ כֶּפֶר לְנַפְשׁ רּוֹצֵחַ", וְאוֹמֵר (דְּבָרִים יט): "וְזֶה דְבַר הָרֹצֵחַ", רּוֹצֵחַ רּוֹצֵחַ לַגְּזֵרָה שְׁוָה, חִיבֵי מְלָקִיּוֹת - בֵּית דִּין מַחְזִירִין אוֹתוֹ לְזִכּוֹת, שְׁנַאָמֵר (דְּבָרִים כה): "וְהַצִּדִּיקוּ אֵת הַצִּדִּיק וְהִרְשִׁיעוּ אֵת

הַרְשַׁע" וְגו', וְאוֹמֵר (דְּבָרִים כה): "וְהִיָּה אִם בֵּן הַכּוֹת הַרְשַׁע"; רִשָּׁע רִשָּׁע לַגְּזֵרָה שְׁוֵה. הַפְּרִיס, וְיָמִי שְׁלֹא רָאָה לוֹ בָּנִים - כְּשֶׁר לְדוֹן דִּינֵי מְמוֹנוֹת וְאִין כְּשֶׁר לְדוֹן דִּינֵי נַפְשׁוֹת. רַבִּי יְהוּדָה מוֹסִיף אַף אֲכֹזְרֵי וְהַרְחַמְנָן. אִין מוֹסִיפִין עַל הַדִּין בַּתְּחִלָּה, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מוֹסִיפִין עַל הַדִּין.

ז,ד בַּתְּחִלָּה הָיוּ שְׁנַיִם, אֶחָד אוֹסֵר וְאֶחָד מַתִּיר, אֶחָד מְטַמֵּא וְאֶחָד מְטַהֵר, הַאוֹסֵר וְהַמְטַמֵּא - עָלָיו לְהֵבִיא רְאִיָּה, וְכֵל הַמַּחְמִיר - עָלָיו לְהֵבִיא רְאִיָּה. וְיֵשׁ אוֹמְרִים: אַף הַמְקַל. אִין נִזְקָקִין לְדִין אֲלֵא בְּמָקוֹם שֵׁישׁ מְכַרְעִין, וְאִין מוֹשִׁיבִין אֶת הָאֲדָם אֲלֵא כְּמִדּוֹתָיו, נִסְתַּלַּק הַדִּין - אִין רִשְׁאֵי לְהַשִּׁיב. כִּיצַד אִין מוֹסִיפִין עַל הַדִּין בַּתְּחִלָּה? נִגְמַר דְּבָרוֹ - אִין רִשְׁאֵי לְהַשִּׁיב. נִתֵּן לוֹ חֲבָרוֹ רְשׁוֹת - רִשְׁאֵי לְהַשִּׁיב. נִסְתַּלַּק הָעֵקֶר נַעֲשֶׂה טַפְלָה עֵקֶר, לֹא יֵשִׁיב אֶת חֲבָרוֹ יִתִּיר מִשְׁלֵשׁ תְּשׁוּבוֹת כְּדִי שְׁלֵא תִטְרַף דַּעְתּוֹ. אֶחָד דִּין כְּנֶגֶד שְׁנַיִם וְשְׁנַיִם דִּינֵין כְּנֶגֶד אֶחָד, שְׁנַיִם דִּינֵין כְּנֶגֶד שְׁלֹשָׁה וְשְׁלֹשָׁה דִּינֵין כְּנֶגֶד שְׁנַיִם, אֲבָל לֹא שְׁלֹשָׁה כְּנֶגֶד שְׁלֹשָׁה, וְלֹא מִהֵן וְלִמְעַלָּה, כְּדִי שְׁלֵא נַעֲשֶׂה בֵּית דִּין מַעְרָב.

ז,ה בְּדִינֵי מְמוֹנוֹת אוֹמְרִין 'נִזְדַּק הַדִּין'. בְּדִינֵי נַפְשׁוֹת, אִין אוֹמְרִין 'נִזְדַּק הַדִּין'. וְהַגְּדוּל שֶׁבְּדִינֵים אוֹמֵר: 'נִזְדַּק הַדִּין', אִין שׁוֹאֲלִין מַעֲמַד וְאִין מְשִׁיבִין מַעֲמַד, לֹא מַגְבוֹה וְלֹא מְרַחֵק, וְלֹא מֵאֲחֹרֵי הַזְּקֵנִים. אִין שׁוֹאֲלִין אֲלֵא כְּעִנְיָן וְאִין מְשִׁיבִין אֲלֵא כְּמַדְעָה, וְלֹא יִשְׁאֵל הַשׁוֹאֵל כְּעִנְיָן יִתִּיר מִשְׁלֵשׁ הַלְכוֹת. אֶחָד שׁוֹאֵל וְאֶחָד אוֹמֵר שְׁלֵא לְשׁוֹאֵל - נִזְקָקִין לְשׁוֹאֵל. וְהַשׁוֹאֵל מַעֲשֶׂה - צְרִיךְ שְׂאִימָר: "מַעֲשֶׂה אֲנִי שׁוֹאֵל"! וְהַשׁוֹאֵל כְּעִנְיָן וְהַשׁוֹאֵל שְׁלֵא כְּעִנְיָן - מְשִׁיבִין אֶת הַשׁוֹאֵל כְּעִנְיָן. וְהַשׁוֹאֵל שְׁלֵא כְּעִנְיָן - צְרִיךְ שְׂאִימָר "שְׁלֵא כְּעִנְיָן שְׂאֵלְתִי"; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחַכְמַיִם אוֹמְרִים: אִין צְרִיךְ, שְׁכָל הַתּוֹרָה עִנְיָן אֶחָד. עִנְיָן וְשְׂאִינּוֹ עִנְיָן - נִזְקָקִין לְעִנְיָן. מַעֲשֶׂה וְשְׂאִינּוֹ מַעֲשֶׂה - נִזְקָקִין לְמַעֲשֶׂה. הַלְכָה

וּמְדַרְשׁ - נִזְקָקִין לְהַלְכָה. מְדַרְשׁ וְאֶגְדָּה - נִזְקָקִין לְמְדַרְשׁ. מְדַרְשׁ וְקַל וְחוֹמֵר - נִזְקָקִין לְקַל וְחוֹמֵר. קַל וְחוֹמֵר וְגִזְרָה שְׁוֵה - נִזְקָקִין לְקַל וְחוֹמֵר. חֲכָם וְתַלְמִיד - נִזְקָקִין לְחֲכָם. תַּלְמִיד וְעַם הָאָרֶץ - נִזְקָקִין לְתַלְמִיד. הָיוּ שְׁנַיִם חֲכָמִים, וְשְׁנַיִם תַּלְמִידִים, וְשְׁנַיִם עַמֵּי הָאָרֶץ, שְׁתֵּי הַלְכוֹת, וְשְׁתֵּי שְׂאֵלוֹת, וְשְׁתֵּי תְשׁוּבוֹת, וְשְׁנַיִ מַעֲשִׂים - הַרְשׁוֹת בְּיַד הַתּוֹרָמָן מֵעַתָּה.

כְּשֶׁהַנְּשִׂיא נִכְנָס, כָּל הָעַם עוֹמְדִים, וְהֵן יֵשׁוּבוּ, עַד שְׂאֵמֵר לָהֶם: שְׁבוּ! כְּשֶׁאֵב בֵּית דִּין נִכְנָס, עוֹשִׂים לוֹ שְׁתֵּי שׁוֹרוֹת מִכָּאן וּמִכָּאן, עַד שְׁנִכְנָס וַיֵּשֶׁב בְּמָקוֹמוֹ. חֲכָם שְׁנִכְנָס, אֶחָד עוֹמֵד וְאֶחָד יוֹשֵׁב, עַד שְׁנִכְנָס וַיֵּשֶׁב בְּמָקוֹמוֹ.

בְּנֵי חֲכָמִים וְתַלְמִידֵי חֲכָמִים, בְּזִמְן שְׁהַרְבִּים צְרִיכִים לָהֶם - מְקַפְצִין אֶפְלוֹ עַל רִאֲשֵׁי הָעַם, וְאַף עַל פִּי שְׂאֵמְרוּ אִין שְׁבַח לְתַלְמִיד שִׁיכְנַס בְּאַחֲרוֹנָה. יֵצֵא לְצַרְךָ - נִכְנָס וַיֵּשֶׁב בְּמָקוֹמוֹ. בְּנֵי חֲכָמִים תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, בְּזִמְן שֵׁישׁ בָּהֶם דַּעַת לְשִׁמְעָה - הוֹפְכִין אֶת פְּנֵיהֶם כְּלַפֵּי אֲבִיהֶם. אִין בָּהֶם דַּעַת לְשִׁמְעָה - הוֹפְכִין אֶת פְּנֵיהֶם כְּלַפֵּי הָעַם. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי צְדוֹק אוֹמֵר: בְּבֵית הַמְּשֻׁתָּה עוֹשִׂים אוֹתוֹן סְנִיפִין. חֲכָם שְׁנִכְנָס - אִין שׁוֹאֲלִין אוֹתוֹ עַד שֶׁתִּישֵׁב דַּעְתּוֹ. נִכְנָס וּמִצָּאָם כְּשֶׁהֵם עוֹסְקִים בְּהַלְכָה - לֹא יֵהָא קוֹפֵץ לְתוֹף דְּבָרֵיהֶם, עַד שִׁיָּדַע בְּאִזְוָה עִנְיָן הֵן עוֹסְקִים. וְאִם עֲשֶׂה כֵּן, עַל זֶה נֵאֶמֶר: 'שְׁבַעָה דְּבָרִים בְּגֻלָּם'. שְׁבַע מִדּוֹת דָּרַשׁ הַלֵּל לְפָנֵי זְקֵנֵי בְּתֵרָה: קַל וְחוֹמֵר, וְגִזְרָה שְׁוֵה, וּבְנִינֵי אֵב, וְכַתוּב אֶחָד, וּבְנִינֵי אֵב וְשְׁנַיִ כְּתוּבִים, וְכָלֵל וּפְרִט וְכָלֵל, וְכִזְזָא בּוֹ מְמָקוֹם אַחֵר - דְּבַר הַלְמַד מַעֲנִינוֹ; אֵלוֹ שְׁבַע מִדּוֹת שְׁדַרְשׁ הַלֵּל הַזֶּקֶן לְפָנֵי זְקֵנֵי בְּתֵרָה.

מִסְכַּת סַנְהֶדְרִין פָּרָק שְׁמִינִי

ח,א כָּל סַנְהֶדְרִין שֵׁישׁ בָּהּ שְׁנַיִם יוֹדְעִים לְדַבֵּר וְכֵלָם רְאוּיִן לְשִׁמּוּעָה - רְאוּיִם לְעֲשׂוֹת סַנְהֶדְרִין. שְׁלֹשָׁה - בִּינוּנִית. אַרְבָּעָה - חֲכָמָה. סַנְהֶדְרִין הֵיחָדָה כְּחֻצֵי גֵרִין עֵגוּלָה,

יְחִידִי - גְּזוּלָנִין וְחַמְסָנִין, אֵלּוּ נִבְרָא שְׁנַיִם עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה! דְּבַר אַחַר: לְמָה נִבְרָא יְחִידִי? לְהַגִּיד גְּדֻלַּתוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁבְּחֻתָּם אַחַד בְּרָא אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ, וּמְחֻתָּם אַחַד יִצְאוּ חוֹתְמוֹת הַרְבֵּה, שֶׁנֶּאֱמַר (אֵיב לח): "תִּתְּהַפֵּךְ כַּחֲמַר חוֹתֵם" וְגו'. מִפְּנֵי מָה אֵין פְּרִצוּפוּתִיהֶן דּוּמּוֹת זו לזו? מִפְּנֵי הַרְמָאִים, שֶׁלֹּא יֵהָא כָּל אַחַד וְאֶחָד קוֹפֵץ בְּתוֹךְ שְׂדֵה חִבְרוֹ, וּבָא עַל אֵשֶׁת אִישׁ, שֶׁנֶּאֱמַר (אֵיב לח): "וַיִּמְנַע מִרְשָׁעִים אוֹרֵם" וְגו'. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: שְׂנֵה מְקוֹם מְרָאָה פְּנִים דַּעַת וְקוֹל, מְרָאָה פְּנִים וְדַעַת - מִפְּנֵי הַחַמְסָנִין וְהַגְּזוּלָנִין. קוֹל - מִפְּנֵי הָעֲרוּהָ.

ח,ד אָדָם נִבְרָא בְּעֶרֶב שַׁבָּת, וְלְמָה נִבְרָא בְּאַחְרוֹנָה? שְׂאָם תְּזוּחַ דַּעַתוֹ עָלָיו, אוֹמֵר לוֹ: "יִתּוּשׁ קִדְמָךְ בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית!" דְּבַר אַחַר: כְּדֵי שִׁיכַנְס לְמַצוּה מִיָּד. דְּבַר אַחַר: כְּדֵי שִׁיכַנְס לְסַעֲוֵדָה מִיָּד. מְשֻׁלוּ מְשָׁל, לְמָה הַדְּבַר דּוּמָה? לְמַלְךְ בְּשׂוֹר וְדָם שֶׁבְּנָה פְּלִטְרִין, וְחֻצְבָּה, וְהַתְקִין סַעֲוֵדָה, וְאַחַר כֵּךְ זָמַן הָאוֹרְחִים. וְכֵן הוּא אוֹמֵר (מְשֻׁל ט): "חֲכַמְתָּ נָשִׁים בְּנֵתָה בֵּיתָה חֻצְבָּה עֲמוּדֵיהָ שְׁבָעָה." "חֲכַמְתָּ נָשִׁים בְּנֵתָה בֵּיתָה" - זֶהוּ מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁבְּנָה כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ בְּחֻקָּהּ. "חֻצְבָּה עֲמוּדֵיהָ שְׁבָעָה" - אֵלּוּ שְׁבַעַת יְמֵי בְּרֵאשִׁית. "טְבַחְתָּה טְבַחְתָּה מְסַכָּה יִינָה" - אֵלּוּ יְמֵים וּנְהוּרוֹת וּמְדַבְּרוֹת וּשְׂאָר כָּל צְרָכֵי עוֹלָם, וְאַחַר כֵּךְ "שְׁלַחְתָּה נַעֲרוֹתֶיהָ תַקְרָא" - זֶה אָדָם וְחָהָה.

מִסְכַּת סְנֵהֲדָרִין פְּרָק תְּשִׁיעִי

ט,א רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֶעָזָר אוֹמֵר: מִסִּיעִין אֶת הָעֵד מִמְּקוֹמוֹ בְּשִׁבְלֵי שְׁתַּטְרָף דַּעַתוֹ עָלָיו. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: לֹא הָיוּ צְרִיכִין לוֹמַר בְּאִיזָה שְׁבוּעָה? בְּאִיזוֹ שְׁנָה? בְּאִיזָה חֹדֶשׁ? בְּכַמָּה בְּחֹדֶשׁ? אֵלּוּ בְּאִיזָה יוֹם? בְּאִיזָה חֹדֶשׁ? בְּאִיזוֹ שְׁעָה? בְּאִיזָה מְקוֹם? מִכִּירִין אֲתָם אוֹתוֹ? הַתְּרַתְּם בּוֹ? בְּמָה הִרְגוּ? בְּסִיף הִרְגוּ? בְּמַקֵּל הִרְגוּ? עַל שׁוֹקֵי הַכְּהוֹ? אוֹ

כְּדֵי שִׁיְהוּ רוֹאִין זֶה אֶת זֶה. הַנְּשִׂיא יוֹשֵׁב בְּאַמְצָע וּזְקָנִים יוֹשְׁבִים מִימֵינוּ וּשְׂמֵאלוֹ. אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר בֶּן רַבִּי צְדוּק: כְּשֶׁהָיָה רַבֵּן גַּמְלִיאֵל יוֹשֵׁב בְּבֵית דִּין בִּיבְנָה, אֲבָא יוֹשֵׁב בִּימֵינוּ וּזְקָנִים מִשְׂמֵאלוֹ, מִפְּנֵי מָה אַחַד יוֹשֵׁב מִימֵנוּ שֶׁל זָקֵן? מִפְּנֵי כְבוֹדוֹ שֶׁל זָקֵן! שְׁלֹשׁ שׁוּרוֹת שֶׁל תַּלְמִידֵי חֲכָמִים יוֹשְׁבִים לְפָנֵיהֶם, גְּדוּלִים בְּרֵאשׁוֹנָה וּשְׁנָיִים בְּשֵׁנִיָּה, וּשְׁלִישִׁים בְּשְׁלִישִׁית, מִכָּאֵן וְאֵילָךְ לֹא הָיָה שֵׁם סֹדֵר אֵלָּא כָּל הַקֶּדֶם אֶת חִבְרוֹ לְתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת - זָכָה. שׁוֹטְרֵי הַדַּיָּנִים וְהַנְּדוּן, וְהַעֲדִים, זוֹמְמִיָּהּ זוֹמְמִיָּהּ - וְלֹא הָיוּ עוֹמְדִין מִשׁוּרָה חֻצְיוֹנָה וְלַעֲם, וְלֹא הָיוּ צְרִיכִים לִידַע אִיזְהוּ נְדוּן, מִפְּנֵי שְׂמַעְמִידִים אוֹתוֹ שְׁנֵי לַעַד הָרֵאשׁוֹן.

ח,ב כִּיצַד אוֹמֵר? שְׂמָא תֵאמַר רַאיִנוּהוּ שְׂרָץ אַחַר חִבְרוֹ וְסִיף בִּידוֹ, נִכְנַס מִפְּנֵי לְחֻנוֹת, נִכְנַס אַחֲרָיו לְחֻנוֹת, וְנִכְנַסְנוּ אַחֲרָיו וּמִצְאָנְהוּ הַרוּג וְסִיף בִּיד הַרוּצֵחַ, וּמִטְּנֵף דָּם! שְׂמָא תֵאמְרוּ: אִם לֹא? מִי הִרְגוּ? אָמַר שְׁמַעוֹן בֶּן שְׁטַח: אֲרָאָה בְּנַחְמָה אִם לֹא רֵאִיתִי אַחַד שְׂרָץ אַחַר חִבְרוֹ וְסִיף בִּידוֹ, נִכְנַס מִפְּנֵי לְחֻרְבָּה, וְנִכְנַס אַחֲרָיו, וְנִכְנַסְתִּי אַחֲרָיו וּמִצְאָתִיהוּ הַרוּג וְהַסִּיף בִּיד הַרוּצֵחַ, וְהַטִּיף דָּם. נִמְתִּי לוֹ: רְשָׁע! מִי הִרְגוּ לָזֶה? אֲרָאָה בְּנַחְמָה אִם לֹא אוֹ אֲנִי אוֹ אַתָּה הִרְגָנוּהוּ, אֲבָל מָה אַעֲשֶׂה לָךְ? דֹּאֵין דִּינָךְ מְסוּר בְּיָדִי, שְׁהָרִי אֲמַרְהָ תוֹרָה (דְּבָרִים ט): "עַל פִּי שְׁנֵי עֲדִים אוֹ עַל פִּי שְׁלֹשָׁה עֲדִים יוֹמַת הַמֵּת", אֵלּוּ יוֹדַע מַחְשְׁבוֹת הוּא פִּרְעַ מְאוֹתוֹ הָאִישׁ, לֹא זֶה מִשֵּׁם עַד שֶׁנִּשְׁכַּחוּ נַחֲשׁ וּמֵת.

ח,ג אָדָם נִבְרָא יְחִידִי בְּעוֹלָם, וְלְמָה נִבְרָא יְחִידִי בְּעוֹלָם? שְׁלֹא יְהוּ צְדִיקִים אוֹמְרִים: "אָנוּ בְּנֵי שֶׁל צְדִיק!" וְשְׁלֹא יְהוּ רְשָׁעִים אוֹמְרִים: "אָנוּ בְּנֵי שֶׁל רְשָׁע!" דְּבַר אַחַר: לְמָה נִבְרָא יְחִידִי: שְׁלֹא יְהוּ מִשְׁפַּחוֹת מְתַגְּרוֹת זו בְּזוֹ, וּמָה עֲכָשׁוּ שֶׁנִּבְרָא יְחִידִי מְתַגְּרוֹת זו בְּזוֹ, אֵילּוּ נִבְרָא שְׁנַיִם עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה! דְּבַר אַחַר: לְמָה נִבְרָא יְחִידִי? מִפְּנֵי הַגְּזוּלָנִין וְהַחַמְסָנִין, וּמָה עֲכָשׁוּ שֶׁנִּבְרָא

– פִּטְרוּהוּ, וְלֹא הָיָה יוֹרֵד מִשָּׁם עוֹלָמִית, וְאִם לֹא – לֹא יֵרֵד מִשָּׁם כָּל הַיּוֹם, שֶׁלֹּא תֵהָא עֲלֵיתָו יְרִידָה. הוּא שְׁאָמַר יֵשׁ לִי לְלַמֵּד עַל עֲצָמֵי זְכוֹת – שׁוֹמְעִין לוֹ. חוּבָה – מִשְׁתַּקֵּין אוֹתוֹ בְּנִיפָה. הָעֵד, אֵין מְלַמֵּד עָלָיו לֹא זְכוֹת וְלֹא חוּבָה. רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: מְלַמֵּד זְכוֹת וְאֵין מְלַמֵּד חוּבָה. שְׁנַיִם עֶשֶׂר מְזַכִּין וְאַחַד עֶשֶׂר מַחֲבִיבִין – זְכָאֵי. שְׁנַיִם עֶשֶׂר מַחֲבִיבִין וְאַחַד עֶשֶׂר מְזַכִּין – יוֹסִיפוּ הַדֵּינָיִם, עַד שִׁכְרִיעַ אַחַד לְזְכוֹת וּשְׁנַיִם לְחוּבָה. וְרַבִּי יוֹסִי אוֹמַר: יַחְזְרוּ וְיִמְנוּ בַתְּחִלָּה, פַּעַם רֵאשׁוּנָה שְׁנִיָּה וּשְׁלִישִׁית, בֵּין שֵׁשׁ מִמֶּשׁ בְּדַבְּרָיו בֵּין שְׁאֵין מִמֶּשׁ בְּדַבְּרָיו, מִכָּאן וְאֵילָךְ, אִם יֵשׁ מִמֶּשׁ בְּדַבְּרָיו – שׁוֹמְעִין לוֹ, וְאִם לֹא – אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ.

טג, הַרוּגֵי בֵּית דִּין יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, מִפְּנֵי שְׁמַתוּדֵין עַל עֲוֹנוֹתֵיהֶן, רְחוּק מִבֵּית הַסְּקִילָה עֶשֶׂר אַמּוֹת, וְאוֹמְרִין לוֹ: הַתּוֹדָה! וּמַעֲשֶׂה בְּאַחַד שִׁיּצָא לְסַקֵּל, אָמְרוּ לוֹ: הַתּוֹדָה! אָמַר: תֵּהָא מִיתְּתִי כְּפָרָה עַל כָּל עֲוֹנוֹתַי, וְאִם עֲשִׂיתִי כֵךְ – אֵל יִמְחַל לִי וְיִהְיֶה בֵּית דִּין שֶׁל יִשְׂרָאֵל נָקִי, וְיִכְשָׁבֵא דְבָר אֶצֶל חַכְמַיִם – זְלַגוּ דְמַעוֹת. אָמְרוּ לָהֶם: לְהַחְזִירוֹ אֵי אַפְשָׁר, שְׁכַבְרַנְגְזוּרָה גּוֹזְרָה, אֶלָּא הָרִי דְמֵיו תְלוּין בְּעַדְיו, וְכֵן הוּא אוֹמַר (דְּבַרֵי הַיָּמִים א ב ו): “וּבְנֵי זְרַח זְמַרֵי וְאֵיתָן וְהֵימָן וְכֻלְכַל וְדַרְדַּע כְּלָם חֲמֻשָּׁה”; וְכִי אֵין יוֹדְעִים שְׁכְּלָם חֲמֻשָּׁה? אֶלָּא מְלַמֵּד שְׁאָף עֵכָן הוּא עֲמָהֶם לְעוֹלָם הַבָּא. רְחוּק מִבֵּית הַסְּקִילָה אַרְבַּע אַמּוֹת מִפְּשִׁיטִין אֵת בְּגָדְיוֹ, הָאִישׁ מְכַסִּים אוֹתוֹ פֶּרֶק מִלְּפָנָיו, וְהָאִשָּׁה פֶּרֶק מִלְּפָנֶיהָ וּפְרָק מֵאַחֲרֶיהָ, מִפְּנֵי שֶׁהָאִשָּׁה כְּלָה עָרוּהָ; דְּבַרֵי רַבִּי יְהוּדָה שְׁאָמַר מִשָּׁם רַבִּי אֲלֵיעֶזֶר. וְחַכְמַיִם אוֹמְרִים: הָאִישׁ נִסְקַל עָרוּם וְאֵין הָאִשָּׁה נִסְקַלַת עֲרָמָה. בֵּית הַסְּקִילָה הָיָה גְבוּהָ שְׁתֵּי קוֹמוֹת, וְהוּא קוֹמָה אַחַת – הָרִי שֶׁלֹּשׁ קוֹמוֹת. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמַר: אֲבָן הֵיטָה שָׁם, וְיֵשׁ בָּהּ מִשְׁאוּי שְׁנַיִם, נוֹטֵל וְנוֹתְנָה עַל לְבוֹ, כְּדֵי לְקַסֵּם בּוֹ מַצּוֹת סְקִילָה. וְכִשְׁתּוֹלִין – אַחַד

עַל צְפוּר נִפְשׁוּ הִכְהוּ? לְהִיכֵן הָיוּ פְּנֵי הַפּוֹכוֹת בְּשַׁעַה שְׁהַרְגוּ? אַחַד אוֹמַר בְּשְׁנַיִם בְּחַדָּשׁ, וְאַחַד אוֹמַר בְּשִׁלְשָׁה בְּחַדָּשׁ – עֲדוּתָן קִימַת, שְׁאֵין הֵכַל בְּקִיאֵין בְּעִבּוּר. אַחַד אוֹמַר בְּשְׁתֵּי שְׁעוֹת, וְאַחַד אוֹמַר בְּשִׁלְשׁ שְׁעוֹת – עֲדוּתָן קִימַת, שְׁאֵין הֵכַל בְּקִיאֵין בְּשְׁעוֹת, אַחַד אוֹמַר בְּשִׁלְשׁ שְׁעוֹת, וְאַחַד אוֹמַר בְּחַמֶּשׁ – עֲדוּתָן בְּטֵלָה. וְרַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר – קִימַת. אַחַד אוֹמַר בְּחַמֶּשׁ, וְאַחַד אוֹמַר בְּשִׁבְעָה – עֲדוּתָן בְּטֵלָה, שֶׁהֵכַל יוֹדְעִין שְׁבַחְמֶשׁ חֲמָה בַּמְזֻרַח, וּבְשִׁבְעָה חֲמָה בַּמְעָרָב.

טב, נִמְצָא עֲדוּתָן שֶׁל עֲדִים מְכֻנָּת, הַגְּדוּל שְׁבַדְיָנַיִם פּוֹתַח בְּזְכוֹת, וְחִבְרוּ מְסִיעוּ. מִצְאוּ לוֹ זְכוֹת – פִּטְרוּהוּ. אִם לֹא – מַעֲבִירִין אוֹתוֹ, וְלִמְחַר מְזוֹדְגִין זּוּגוֹת, וּמִמַּעֲטִים בְּמַאֲכָל, וְלֹא הָיוּ שׁוֹתִין יַיִן, וְנוֹשְׂאֵין וְנוֹתְנִין בְּפִרְשַׁת הָעֵנָן כֹּל הַלֵּילָה. וְאִם הָיָה רוּצַח, נוֹשְׂאֵין וְנוֹתְנִין בְּפִרְשַׁת רוּצַח, וְאִם הָיָה מְגַלָּה עֲרִיוֹת נוֹשְׂאֵין וְנוֹתְנִין בְּפִרְשַׁת מְגַלָּה עֲרִיוֹת, וְלִמְחַר מִשְׁפִּימִין וּבָאֵין לְבֵית דִּין, הַחֲזִינוּן קוֹרִין כָּל אַחַד וְאַחַד בְּשִׁמּוֹ – פְּלוּגֵי וּפְלוּגֵי. מְזַכָּה הֵיטִי וְעִכְשׁוּ מְזַכָּה אֲנִי – מְקַבְּלִין אוֹתוֹ. מַחֲבִיב הֵיטִי וְעִכְשׁוּ מְזַכָּה אֲנִי – מְקַבְּלִין אוֹתוֹ. מְזַכָּה הֵיטִי וְעִכְשׁוּ מַחֲבִיב אֲנִי אוֹתוֹ – אֵין מְקַבְּלִין אוֹתוֹ. מַחֲבִיב הֵיטִי וְעִכְשׁוּ מַחֲבִיב אֲנִי – אוֹמְרִים לוֹ: ‘לִמַּד דְּבַרְיָךְ כְּבַתְּחִלָּה’. טַעָה אַחַד בְּדַבְּרָיו מִן הַמְזַכִּין – סוֹפְרֵי הַדֵּינָין מְזַכִּירִין אוֹתוֹ. מִן הַמַּחֲבִיבִין – אֵין סוֹפְרֵי הַדֵּינָין מְזַכִּירִין אוֹתוֹ, אֶלָּא אוֹמְרִין לוֹ: לִמַּד דְּבַרְיָךְ כְּבַתְּחִלָּה. אִם מִצְאוּ לוֹ זְכוֹת – פִּטְרוּהוּ. אִם לֹא – עוֹמְדִין לְמַנְיָן, שְׁלֹשִׁים וְשִׁשָּׁה מְזַכִּים וּשְׁלֹשִׁים וְחַמֶּשֶׁה מַחֲבִיבִין – זְכָאֵי. שְׁלֹשִׁים וְשִׁשָּׁה מַחֲבִיבִים וּשְׁלֹשִׁים וְחַמֶּשֶׁה מְזַכִּים – דְּנִין אֵלוֹ כְּנֶגֶד אֵלוֹ, עַד שִׁיאִמַר אַחַד מִן הַמַּחֲבִיבִין – רוּאָה אֲנִי אֵת דְּבַרֵי הַמְזַכִּין. אָמַר אַחַד מִן הַתְּלַמִּידִים: יֵשׁ לִי לְלַמֵּד עָלָיו זְכוֹת – מְקַבְּלִין אוֹתוֹ בְּסִכְרַ פְּנִים יְפוֹת, וּמַעֲלִין וּמוֹשִׁיבִין אוֹתוֹ עֲמָהֶן, אִם יֵשׁ מִמֶּשׁ בְּדַבְּרָיו

קוֹשֶׁר וְאֶחָד מֵתוֹר, כְּדֵי לְקַיֵּם בּוֹ מִצְוֹת תְּלִיָּה. הִיָּה רַבִּי מֵאִיר אֹמֵר: מַה תִּלְמוּד לֹאמֹר (דְּבָרִים כ"א, כ"ג): "כִּי קָלַלְתָּ אֱלֹהִים תִּלְוִי", מְשָׁלוֹ מְשָׁל, לְמַה הִדְבָּר דּוֹמֵה? לְשָׁנֵי אַחִים דּוֹמִים זֶה לְזֶה, אֶחָד שָׂר עַל כָּל הָעוֹלָם, וְאֶחָד יֵצֵא לְסֻטִּים. לְאַחַר זְמַן, נִתְפַּס זֶה שֵׁיֵצֵא לְסֻטִּים, הוּא צוֹלְבִין אוֹתוֹ עַל הַצְּלוּב, וְהִיָּה כָּל עוֹבֵר וְשׁב אֹמֵר: דּוֹמֵה שֶׁהָשֶׁר צְלוּב, לְכַף נֶאֱמַר: "כִּי קָלַלְתָּ אֱלֹהִים תִּלְוִי", סִיף שֶׁנֶּהְיָה בּוֹ, סוֹדֵר שֶׁנֶּחְנַק בּוֹ, אָבֵן שֶׁנִּסְקַל בָּהּ, וְעֵץ שֶׁנִּתְלָה עָלָיו - כִּלְזֵן טְעוּנִין קְבוּדָה, וְלֹא הוּא קוֹבְרִין אוֹתוֹ עִמּוֹ. נִתְאָכַל הַבֶּשֶׂר, שְׁלוּחֵי בֵּית דִּין מִלְקָטִין אֶת הָעֲצָמוֹת, וְקוֹבְרִים אוֹתוֹ בְּאַרְזֵין, אֶפְלוּ מִלֶּךְ שֶׁבַמְלָכִים לֹא הוּא קוֹבְרִין אוֹתוֹ בְּקַבְרֵי אֲבוֹתָיו, אֲלֵא בְּקַבְרֵי בֵּית דִּין, שְׁנֵי קְבוּרוֹת הוּא מִתְקַנֵּין לְבֵּית דִּין, אֶחָד לְנִסְקָלִין וְלְנִשְׂרָפִין, וְאֶחָד לְנִחְנְקִים וְלְנִהְרָגִים. וְכֵן דּוֹד אֹמֵר (תְּהִלִּים כ"ו, ט): "אֵל תֵּאֱסֹף עִם חַטָּאִים נַפְשִׁי" וְגו', אֲרַבַּע מִיתוֹת נִמְסְרוּ לְבֵּית דִּין - סְקִילָה, שְׂרִפָּה, הֶרֶג וְחִנּוּק. הַרְשוּת - לֹא נִתַּן לָהּ אֲלֵא סִיף בְּלִבְד. אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר בְּרַבִּי צְדוּק: תִּינוּק הֵייתִי, וְהֵייתִי רוֹכֵב עַל כְּתָפוֹ שֶׁל אֲבָא, וְרֵאִיתִי בַּת כֶּהֵן שֶׁזָּנְתָה בִירוּשָׁלַיִם, וְהִקְפִּינָהּ חֲבִילֵי זְמוּרוֹת וְשִׂרְפוּהָ. אָמַר רַבִּי לֹא: תִּינוּק הִיָּה, וְאֵין עֵדוֹת לְתִינוּק. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר: הֵרִי אֹמֵר (וַיִּקְרָא י"ט, י"ח): "וְאֶהְבֶּתָּ לְרַעַף כְּמוֹדִי" - בָּרַר לֹא מִיָּתֵה יָפָה שֶׁבַמִּיתוֹת! כִּיצַד עוֹשִׂין לוֹ? מִנִּיחַ רֵאשׁוֹ עַל הַסֶּדֶן וְקוֹצֵץ בְּקוֹפִיץ. אָמַר רַבִּי לֹא: אֵין מִיָּתֵה מְגוּלַת מִזוּ. אָמַר לָהֶם: וְדֵאֵי אֵין מִיָּתֵה מְגוּלַת מִזוּ, אֲלֵא מִשׁוּם שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא י"ח, א): "וּבַחֲקוֹתֵיהֶם לֹא תִלְכוּ".

מִסְכַּת סַנְהֶדְרִין פָּרָק עֲשִׂירִי

י, א רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר: הֵבֵא עַל הָאֵם - אֵינוֹ חֵיב אֲלֵא מִשׁוּם הָאֵם בְּלִבְד. וְכֵן הִיָּה רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר: הֵבֵא עַל אֲשֶׁת אֲב - אֵינוֹ חֵיב אֲלֵא מִשׁוּם אֲשֶׁת אֲב בְּלִבְד. הֵבֵא עַל הָאֵם, אֲלֵמָנָה לְכַהֵן גְּדוּל, גְּרוּשָׁה וְחִלוּצָה לְכַהֵן הַדְּיוּט, אוֹ שֶׁהִיָּתָה אֲנוּסָתוֹ וּמְפוּתָתוֹ שֶׁל אֲבִיו, אוֹ שֶׁהִיָּתָה אַחַת מִכָּל הָעֲרִיּוֹת שֶׁל

אֲבִיו - חֵיב. הֵבֵא עַל אֲשֶׁת אֲב, אֲלֵמָנָה לְכַהֵן גְּדוּל, גְּרוּשָׁה וְחִלוּצָה לְכַהֵן הַדְּיוּט - חֵיב. אֲנוּסָתוֹ וּמְפוּתָתוֹ שֶׁל אֲבִיו - פְּטוּר. אוֹ שֶׁהִיָּתָה אַחַת מִכָּל עֲרִיּוֹת שֶׁל אֲבִיו - פְּטוּר. הֵבֵא עַל אַחֲוֹתוֹ - חֵיב עָלֶיהָ מִשׁוּם אַחֲוֹתוֹ, וּמִשׁוּם בַּת אֲשֶׁת אֲב. רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר: אֵינוֹ חֵיב אֲלֵא מִשׁוּם אַחֲוֹתוֹ בְּלִבְד. וְכֵן הֵבֵא עַל כָּלָתוֹ, הֵבֵא עַל הַזְּכוּר, בֶּן תִּשְׁעֵי שָׁנִים יוֹם אֶחָד, וְהֵבֵא עַל הַבְּהֵמָה, כְּדָרְכָה וְשֵׁלֵא כְּדָרְכָה. הָאֲשֶׁה הַמְבִיאָה אֶת הַבְּהֵמָה כְּדָרְכָה וְשֵׁלֵא כְּדָרְכָה.

יב, וְהַעוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה, אֶחָד הָעוֹבֵד וְאֶחָד הַמְזוּבָח, וְאֶחָד הַמְקַטֵּיר וְאֶחָד הַמְנַסֵּף, וְאֶחָד הַמְשַׁתְּחוּה, וְהַמְקַבְּלוֹ עָלָיו לְאֱלוֹהִים, וְאֹמֵר לוֹ: 'אֵלֵי אָתָּה! הִצִּילֵנִי!' כִּלְזֵן בְּסִקִּילָה. הָעוֹשֶׂה עֲבוּדָה זָרָה, הַמְחַתֵּף וְהַמְעַמֵּיד, הַסֵּף, הַמְקַנָּח, הַמְגַרֵּד - עוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשֶׂה. אֲבָל אֵינֵן חֵיבִים קָרְבָן, אֲלֵא עַל דְּבַר שֵׁישׁ בּוֹ מַעֲשֶׂה, כְּגוֹן הַמְזוּבָח וְהַמְקַטֵּיר וְהַמְנַסֵּף, וְהַמְשַׁתְּחוּה. אֲבָל הַמְגַפֵּף, וְהַמְנַשֵּׁק, הַמְכַבֵּד, הַמְרַבֵּץ, הַמְלַבֵּשׁ וְהַמְנַעֵיל, וְהַמְעַטֵּף - הֵרִי אֵלוֹ בְּאַזְהָרָה. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר: הֵרִי הוּא אֹמֵר (מְלָכִים א י"ט, י"ח): "וְהִשְׁאַרְתִּי בִישְׂרָאֵל שְׂבַעַת אֲלָפִים כָּל הַבְּרַפִּים אֲשֶׁר לֹא כָּרְעוּ לְבַעַל וְכָל הַפֶּה אֲשֶׁר לֹא נִשְׁק לוֹ" - מְקִישׁ נְשִׁיקָה לְכָרְעִיָה, מַה כְּרִיעָה - חֵיבִין עָלֶיהָ, אָף נְשִׁיקָה חֵיבִין עָלֶיהָ. וּבַמָּה הִיא מִיתָתָן? בִּידֵי שָׁמַיִם.

יג, הַנּוֹתֵן מְזַרְעוֹ לְמַלְךְ - אֵינוֹ חֵיב עַד שִׁמְסֵר לְמַלְךְ, וְעֵבִיר בְּאֵשׁ. מִסֵּר לְמַלְךְ וְלֹא הָעֵבִיר בְּאֵשׁ, הָעֵבִיר בְּאֵשׁ וְלֹא מִסֵּר - אֵינוֹ חֵיב עַד שִׁמְסֵר לְמַלְךְ וְעֵבִיר בְּאֵשׁ, וְאֵינוֹ חֵיב עַד שִׁיעֵבִיר כְּדָרְכּוֹ, הָעֵבִיר בְּרִגְלָיו - פְּטוּר. וְאֵינוֹ חֵיב אֲלֵא עַל יוֹצְאֵי יְרִיכּוֹ, הַמְעֵבִיר אֶת אֲבִיו וְאֶת אִמּוֹ, וְאֶת אַחֲיוֹ וְאֶת אַחֲוֹתוֹ - פְּטוּר. הַמְעֵבִיר עִצְמוֹ - פְּטוּר. וְרַבִּי אֱלֶעָזָר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן מַחֲיֵב. אֶחָד מוֹלֵף וְאֶחָד שָׂאֵר עֲבוּדָה זָרָה - חֵיב, וְרַבִּי אֱלֶעָזָר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמֵר: אֵינוֹ חֵיב אֲלֵא מִשֵּׁם מוֹלֵף בְּלִבְד. בַּעַל אוֹב - זֶה

מִסְכַּת סַנְהֶדְרִין פֶּרֶק אֶחָד עָשָׂר

יא,א וּשְׂאָר חִיבֵי מִיתוֹת בֵּית דִּין, אֵין מְמִיתִין אוֹתָם אֲלָא עַל פִּי עֵדִים וְהַתְּרָאָה, עַד שִׁידִיעוּהוּ שְׁחִיב מִיְתָה בְּבֵית דִּין. רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עַד שִׁידִיעוּהוּ בְּאִיזָה מִיְתָה הוּא מַת, בֵּין שֶׁהִתְרוּ בּוֹ כָּל עֵדָיו, וּבֵין שֶׁהִתְרוּ בּוֹ מִקְצַת עֵדָיו - חֵיב. וְרַבִּי יוֹסִי פּוֹטֵר, עַד שֶׁהִתְרוּ בּוֹ כָּל עֵדָיו, שְׁנֹאֲמֵר (דְּבָרִים י"ט, טו): "עַל פִּי שְׁנֵי עֵדִים אוֹ שְׁלֹשָׁה עֵדִים" - עַד שִׁיְהִי פִּי שְׁנֵי עֵדִים מִתְרִין בּוֹ כְּאֶחָד. מוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי יוֹסִי שְׂאֵם הִתְרָה בּוֹ הֶרְאֵשׁוֹן וְהִלֵּךְ לוֹ, הַשְּׁנֵי וְהִלֵּךְ לוֹ - שֶׁהוּא פְטוּר. מִתְרִין בּוֹ וְשׁוֹתְקִים, מִתְרִין בּוֹ וּמְרַכְּזִין בְּרֹאשׁוֹ, אֵף עַל פִּי שְׂאֵמֵר "יִוְדַע אֲנִי" - פְטוּר, עַד שִׂיאֵמֵר: "יִוְדַע אֲנִי וְעַל מְנַת כֶּךָ אֲנִי עוֹשֶׂה". כִּיצַד? רְאוּהוּ שֶׁמְחַלֵּל אֶת הַשַּׁבָּת, וְאוֹמְרִים לוֹ: הוּי יוֹדַע שֶׁשֶׁשֶׁבֶת "מַחְלִילָהּ מוֹת יוֹמַת", אֵף עַל פִּי שְׂאֵמֵר "יִוְדַע אֲנִי" - פְטוּר, עַד שִׂיאֵמֵר "יִוְדַע אֲנִי וְעַל מְנַת כֶּךָ אֲנִי עוֹשֶׂה". כִּיצַד? שֶׁהוֹרֵג אֶת הַנֶּפֶשׁ, וְאוֹמֵר: 'הוּי יוֹדַע שֶׁהוּא בֶן בְּרִית', וְנֹאֲמֵר (בְּרַאשִׁית ט, י): "שֶׁפֶךְ דַּם הָאָדָם בְּאָדָם דְּמוֹ יִשְׁפֹךְ" וְגו', אֵף עַל פִּי שְׂאֵמֵר: "יִוְדַע אֲנִי" - פְטוּר, עַד שִׂיאֵמֵר: "יִוְדַע אֲנִי וְעַל מְנַת כֶּן אֲנִי עוֹשֶׂה". רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: הוּא שִׁיתוּדָה בַּעֲצָמוֹ - פְטוּר, שְׁנֹאֲמֵר (דְּבָרִים י"ט, טו): "לְעֵנוֹת בּוֹ סָרָה" - שִׁיתוּרוֹ בּוֹ אַחֲרִים וְלֹא שִׁיתוּדָה הוּא בַּעֲצָמוֹ.

יא,ב רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר מִשֵּׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן: הַמְדִיחַ - הֵרִי זֶה בַּחֲנֹק. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָה: שְׁלֹשׁ מֵאוֹת הֶלְכוֹת הֵיזָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר שׁוֹנֶה בְּמִכְשָׁפָה, וְלֹא לְמַדְתִּי מִמֶּנּוּ אֲלָא שְׁנֵי דְבָרִים. שְׁנַיִם מְלַקְטִין קִשׁוּאִין, אֶחָד לּוֹקֵט - פְטוּר. וְאֶחָד לּוֹקֵט - חֵיב. הַעוֹשֶׂה מַעֲשֶׂה - חֵיב. הַאוֹחוֹז אֶת הַעֵינַיִם - פְטוּר. בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֵה לֹא הֵיזָה וְלֹא עֵתִיד לִהְיוֹת. לָמָּה נִכְתָּב? אֲלָא לּוֹמַר דְּרַשׁ וְקַבֵּל שְׂכָר. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: בְּדִין הוּא, הַבַּת וְלֹא הַבֵּן, אֲלָא גְזֵרַת הַמֶּלֶךְ הֵיזָה. בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֵה, אֶפְלוּ הַעֲלָה עַל שְׁלַחְנוּ

פִּיתוּם, הַמְדַבֵּר מִבֵּין פְּרָקָיו, וּמִבֵּין אֲצִילֵי יְדָיו. יְדַעוּנִי - זֶה הַשֵּׁם עֲצָם שֶׁל יְדַעוּנִי בְּפִיו - הֵרִי אֵלוֹ בְּסִקִּילָה, וְהַנְּשֹׂאֵל בֶּהֵן בְּאוֹהָרָה. "דוֹרֵשׁ אֶל הַמֵּתִים" - זֶה הַמַּעֲלָה בְּזִכּוּרוֹ. אֶחָד הַמַּעֲלָה בְּזִכּוּרוֹ, וְאֶחָד הַנְּשֹׂאֵל בְּגִלְגֵּלַת, מַה בֵּין מַעֲלָה בְּזִכּוּרוֹ לְנִשְׂאֵל בְּגִלְגֵּלַת? שֶׁהַמַּעֲלָה בְּזִכּוּרוֹ אֵינוֹ עוֹלָה כְּדָרְכוֹ, וְאֵינוֹ עוֹלָה בְּשַׁבָּת, וְהַנְּשֹׂאֵל בְּגִלְגֵּלַת - עוֹלָה כְּדָרְכוֹ וְעוֹלָה בְּשַׁבָּת.

י,ד הַבָּא עַל נַעֲרָה מְאוֹרְסָה - אֵינוֹ חֵיב עַד שֶׁתְּהֵא נַעֲרָה כְּתוּלָה מְאוֹרְסָה, וְהִיא בְּבֵית אָבִיהָ. נַעֲרָה אֲרוּסָה בְּבֵית בַּעֲלָהּ, בּוֹגֵרַת אֲרוּסָה בְּבֵית אָבִיהָ, נְשׂוּאָה בֵּין בְּבֵית אָבִיהָ בֵּין בְּבֵית בַּעֲלָהּ. הַבָּא עָלֶיהָ - הֵרִי זֶה בַּחֲנֹק. כְּאוֹ עָלֶיהָ עֲשָׂרָה, וְעֵדָיִן הִיא כְּתוּלָה - כֹּלָם בְּסִקִּילָה. וְאֵם אֵינָה כְּתוּלָה, הֶרְאֵשׁוֹן בְּסִקִּילָה וְכֹלָם בַּחֲנֹק. הַמְקַבֵּל אֶת בַּעֲלָהּ בְּבֵית אָבִיהָ, וְאֵף עַל פִּי כְּתוּלָה, הַבָּא עָלֶיהָ - הֵרִי זֶה בַּחֲנֹק. נַעֲרָה אֲרוּסָה שְׁזֻנְתָה - סוֹקְלִין אוֹתָהּ עַל פֶּתַח בֵּית אָבִיהָ. אֵין לָהּ פֶּתַח בֵּית אָבִיהָ - סוֹקְלִין אוֹתָהּ שְׁזֻנְתָה, וְאֵם הֵיְתָה עִיר שֶׁל נְכָרִים - סוֹקְלִין אוֹתָהּ עַל פֶּתַח בֵּית דִּין. כִּיּוֹצֵא בּוֹ, הַעוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה - סוֹקְלִין אוֹתוֹ בְּמִקּוֹם שְׁעָבֵד, וְאֵם הֵיְתָה עִיר שֶׁל נְכָרִים - סוֹקְלִין אוֹתוֹ עַל פֶּתַח בֵּית דִּין.

י,ה כָּל חֵיבֵי מִיתוֹת שֶׁבַתוֹרָה אֵין מְכַמֵּינִין עָלֶיהֶם חוּץ מִן הַמַּסִּית כִּיצַד עוֹשִׂין לוֹ? כּוֹנְסִין לוֹ שְׁנֵי תַלְמִידֵי חֲכָמִים לְבֵית הַפְּנִימִי, וְהוּא יוֹשֵׁב בְּבֵית הַחִיצוֹן, וּמְדַלְקִין לוֹ אֶת הַנֵּר, כְּדִי שִׁיְהִי רוֹאִין אוֹתוֹ וְשׁוֹמְעִים אֶת קוֹלוֹ, וְכֵן עֲשׂוּ לְאִישׁ אֶחָד בְּלוֹד, נִמְנּוּ עָלָיו שְׁנֵי תַלְמִידֵי חֲכָמִים, וְהִבִּיאוּהוּ לְבֵית דִּין, וְסָקְלוּהוּ, פּוֹתְחִין אֶת דִּינּוֹ בַּיּוֹם וְגוֹמְרִין אֵף בַּלַּיְלָה. פּוֹתְחִין וְגוֹמְרִין בּוֹ בַּיּוֹם, בֵּין לְזִכּוֹת בֵּין לְחוּבָה, מִטֵּיִן עַל פִּי עַד אֶחָד, בֵּין לְזִכּוֹת בֵּין לְחוּבָה, הַכֹּל מְלַמְדִין זְכוֹת וְחוּבָה. הַמְלַמֵּד זְכוֹת - יְכוֹל לְחַזֵּר וְלַלְמֹד חוּבָה. הַסֵּרִיס, וּמִי שֶׁלֹּא רָאָה לוֹ בָּנִים - יוֹשֵׁבִין בְּדִינוֹ. וְרַבִּי יְהוּדָה מוֹסִיף אֶת הָאֲכֹרִי.

כשלמה בשעתו - אין נעשה בן סורר ומורה, עד שיפתן לתוך פיו כשעור, או עד שיאכל בחברה, שהוא פיוצא בו.

יא, ג בן סורר ומורה, מתרין בו בפני שלשה, שנאמר (דברים כא): "ותפשו בו" וגו' ואמרו אל זקני עירו" - מצוה בזקני עירו. "בננו זה" - זה האיש לקה בפניכם. דבר אחר: "בננו זה" - פרט לשברח וכא משהגדיל. "בננו זה" - פרט לשמת אחד מן הדיינין. דבר אחר: "בננו זה" - מלמד שאחד מן הראשונים מצטרף עם האחרונים, לחיבו מיתה. בן סורר ומורה וזקן ממרא על פי בית דין, והמסית והמדיח, ונביא השקר, ועדים זוממין - אין ממתין אותן מיד, אלא מעלין אותן לבית דין הגדול שבירושלים, ומשמרין אותן עד הרגל, וממתים אותן ברגל, שנאמר (דברים יז, ט): "וכל העם ישמעו ויראו" וגו'; דברי רבי עקיבה. אמר לו רבי יהודה: וכי נאמר "וכל העם יראו ויראו", והלא לא נאמר אלא "וכל העם ישמעו ויראו", למה מענין דינו של זה? אלא ממתין אותו מיד, וכותבין ושלחין לכל המקומות: איש פלוני בן פלוני, נגמר דינו בבית דינו של פלוני, ופלוני ופלוני עדין, וכך וכך עשה, וכך וכך עשו לו.

יא, ד רבי שמעון בן יהודה אומר משם רבי שמעון: הנוי, והכח, והעשר והחכמה, והשיבה, והתפארת, ובנים לצדיקים - נאים להם ונאה לעולם, שנאמר (משלי טז, לא): "עטרת תפארת שיבה" וגו'. ואומר (שם יז, ט): "עטרת זקנים בני בנים" וגו'. ואומר (משלי כ, כט): "תפארת בחורים כחם והדר זקנים שיבה". ואומר (ישעיהו כד, כג): "וונגד זקניו כבוד". רבי שמעון בן מנסיא אומר: אלו שבע מדות שמנו חכמים בצדיקים - כלן נתקמו ברבי ובבניו.

יא, ה הבא במחירת, אם בא להרוג - מצילין אותו בנפשו. לטול ממון - אין מצילין אותו בנפשו. ספק בא להרוג וספק

בא לטול ממון - אין מצילין, שנאמר (שמות כב, ג): "אם זרחה השמש עליו דמים לו". וכי עליו בלבד חמה זורחת? והלא על כל העולם כולו היא זורחת? אלא מה זריחת השמש שהוא שלום לעולם, אף זה, כל זמן שאתה יודע שיש שלום הימנו, בין ביום בין בלילה - אין מצילין אותו בנפשו, וכל זמן שאין אתה יודע שאין שלום הימנו, בין ביום ובין בלילה - מצילין אותו בנפשו. יותר על פן אמר רבי אליעזר בן יעקב: היו שם פדי יין וכדי שמן, ושברן בשעה שהוא חתר - חיב. הרוף אחר חברו - מצילין אותו בנפשו. כיצד מצילין אותו בנפשו? קוטע אחד מאבריו, אם אין יכול לעמד בו - מקדים והורגו. הרוף אחר הזכור, בין בבית ובין בשדה - מצילין אותו בנפשו. אחר נערה המאורסה, בין בבית ובין בשדה - מצילין אותה בנפשו. אחד נערה מאורסה, ואחד כל עריות שבתורה - מצילין אותן בנפשו. אבל אם היתה אלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט - אין מצילין אותה בנפשו, ושנעבד בה עברה - אין מצילין אותה בנפשו, ואם יש להן מושיעין - אין מצילין אותן בנפשו. רבי יהודה אומר: אם אמרה: 'הניחו לו' - מצילין אותה בנפשו. ומפני מה מצילין אותן בנפשו? שאם היו מוחין בידם - באים על עסקי נפשותם. רבי אליעזר בר צדוק אומר: העובד עבודה זרה - מצילין אותו בנפשו.

מסכת סנהדרין פרק שנים עשר

יב, א ואלו הן הנשרפין: הבא על אשה ובתה, ובת כהן עם זיקת הבעל. בא על אמה, ואחר כך בא על בתה, בא על בתה ואחר כך בא על אמה - חיב, לפי שלא למדנו לכתו מאנוסתו, שתהא בשרפה, שנאמר (ויקרא כ, יד): "ואיש אשר יקח את אשה ואת אמה זמה היא", במי שיש לו בה לקוחין מדבר הכתוב, תלמוד לומר (ויקרא כא, ט): "ובת איש כהן" מפל מקום. נערה מאורסה ובת איש כהן שזנתה בסקילה.

ורבי שמעון אומר: בשרפה. זנתה עם חמיה בסקילה, ורבי שמעון אומר בשרפה.

יבב, שמעון התימני אומר: מה האגרוף הידוע לעדה ולעדים, אף אכן תהא ידועה לעדה ולעדים, פרט לשאבד האבן. אמר לו רבי עקיבא: אין לי אלא שאבד האבן. ומנין אפלו היתה תלויה אף היא, או מקל בבית דין, ויודעין הדינין שעל שוקו הכהו ועל צפור נפשו הכהו, הרי שדחאו מראש הבירה, ונפל ומת, הבא בירה לבית דין. ואם תאמר, יבאו בית דין ויראו את הבירה שגפלה, אומר אני, יחזרו הבעלים ויבנו אותה, אלא מה עדים נאמנים על כך, אף בדיני נפשות, הכל תלוי בעדים. נתערכה באחרות משערין את הקלה שבהן. אם יש בה פדי להמית - הרי זה חיב. ואם לאו - פטור. נפלה לאור ונשרפה או למים, ונמחית פטור. נתפנו להכות זה והכה את זה. רבי יהודה מחיב ורבי שמעון פוטר. ומודה רבי יהודה, שאם נתפנו להרוג את הבהמה והרג את האדם, לעובדי כוכבים והרג את ישראל, לנפלים והרג את בן קימא שהן פטור.

יבג, חיבי מיתות חמורות שנתעברו בחיבי מיתות קלות - ממתין אותן בקלה שבהן. רבי יוסי אומר: קלה שבמיתות בחנק. וכן היה רבי יהודה אומר: נדון בזיקה הראשונה שבאה אליו. כיצד? הבא על חמותו, והיא אשת איש, היתה חמותו ואחר כך נעשית אשת איש - נדון בשרפה. אשת איש ואחר כך נעשית חמותו - נדון בחנק. עבר עברה שיש בה שתי מיתות - ממתים אותו בחמורה שבהן. כל חיבי מיתות שבתורה, שאי אתה יכול להמיתו במיתה האמורה בהן, המיתו בכל המיתות, בין קלות בין חמורות, שנאמר (דברים יז, ז): "ובערת הרע מקרבך".

יבד, מתרין בו ושותק, מתרין בו והרין בראשו, מתרין בו פעם ראשונה ושניה, ובשלישית כונסין אותו לכפה. אבא שאול

אומר: אף בשלישית מתרין בו, וברביעית כונסין אותו לכפה. ונותנין לו לחם צר ומים לחץ. פיוצא בו, חיבי מלקות שלקו ושנו - מלקין אותן פעם ראשונה ושניה, ובשלישית כונסין אותן לכפה. אבא שאול אומר: אף בשלישית מלקין אותן, וברביעית כונסין אותן לכפה, ומאכילין אותן שעורים עד שפריסם נבקעת.

יבה, הוסיפו, הפורק על, והמפר ברית, והמגלה פנים בתורה, וההוגה את השם באותיותיו, שאין לו חלק לעולם הבא. רבי עקיבא אומר: המנענע קולו בשיר השירים בבית המשתה, ועושה אותו כמין זמר - אין לו חלק לעולם הבא. אבא שאול אומר משם רבי עקיבא: הלוחש על המכה ואמר (שמות טו, כו): "כל המחלה" כו' ורוקק - אין לו חלק לעולם הבא. ארבעה מלכים, ירבעם, אחאב, אחז, מנשה אין להם חלק לעולם הבא. רבי אליעזר אומר: מנשה יש לו חלק לעולם הבא, שנאמר (דברי הימים ב לג, ט): "ותפלתו והעתר לו", וכל חטאים ומעילות והמקומות אשר בנה בהם במות, והעמיד האשרה והפסלים לפני הכנעו, הנם כתובים על דברי חוזה - מלמד שנתער לו, והביאו לחיי העולם הבא.

מסכת סנהדרין פרק שלשה עשר

יגא, תנא, בני רשעי ישראל - אין להם חלק לעולם הבא, ולא חיינ לעולם הבא, שנאמר (מלאכי ג, ט): "כי הנה היום בא בוער כתנור" וגו'; דברי רבן גמליאל. רבי יהושע אומר: באין הן לעולם הבא, ולהלן הוא אומר (תהלים קטו, ו): "שמר פתאים ה'" וגו'. ולהלן הוא אומר (דניאל ד, יא): "גדו אילנא וקצצו ענפיה ברם עקר שרשוהי בארעא שבקו". אמר רבן גמליאל: מה אני מקים (מלאכי ג, ט): "אשר לא יעזוב להם שרש וענף". אמר לו: שאין המקום מניח המצות ושירי מצות להם ולאבותיהם בעולם. דבר אחר, "שרש" - זו נשמה. "וענף" - זה הגוף. וכני רשעי עובדי כוכבים לא חיינ ולא נדונינ.

רבי אליעזר אומר: כל רשעי עובדי כוכבים אין להם חלק לעולם הבא, שנאמר (תהלים ט, יח): "ישוּבוּ רְשָׁעִים לְשֹׂאֵלָהּ כָּל גּוֹיִם שִׁכְחֵי אֱלֹהִים"; "ישוּבוּ רְשָׁעִים לְשֹׂאֵלָהּ" - אלו רשעי ישראל. "כל גוים שכחי אלהים" - אלו רשעי עובדי כוכבים. אמר לו רבי יהושע: אלו אמר הכתוב "ישוּבוּ רְשָׁעִים לְשֹׂאֵלָהּ כָּל גּוֹיִם" ושתק, היה אמר כדבריך - אלו רשעי ישראל ורשעי עובדי כוכבים, עכשו שאמר הכתוב "שכחי אלהים", הא יש צדיקים בעובדי כוכבים שיש להם חלק לעולם הבא. בית שמאי אומרים: שלשה כחות הן, אחת לחיי העולם הבא ואחת לחרפות לדראון עולם, אחת לחיי עולם - אלו צדיקים גמורים. אחת לחרפות לדראון עולם - אלו רשעים גמורים. שקולים שבהן יורדים לגיהנם ומצפצפים ועולים ומתרפאים, שנאמר (זכריה יג, ט): "והבאתי את השלשית באש" וגו'. ועליהם אמרה חנה (שמואל א ב, ו): "ה' ממית ומחיה". ובית הלל אומרים: "ורב חסד" (שמות לד, ו) - מטה כלפי חסד, ועליהם הוא אומר (תהלים קטו, א): "אהבתי כי ישמע". ועליהם נאמר כל הפרשה כלה. פושעי ישראל בגופן ופושעי עובדי כוכבים בגופן יורדין לגיהנם ונודנין בה שנים עשר חדש. לאחר שנים עשר חדש, נפשן כלה וגופן נשרף, וגיהנם פולטתן, ונעשין אפר. והרוח זורה אותן ומפזרתן, ונעשית אפר תחת רגלי הצדיקים, שנאמר (מלאכי ג, כא): "ויעסותם רשעים כי יהיו אפר" [וגו']. אבל המסורות, והאפיקורסין, והכופרין בתורה, ופורשים מדרכי צבור, ושאינ מודים בתחית המתים, וכל מי שחטא והחטיא את הרבים, כגון ירבעם ואחאב, ושנתנו חתתם בארץ חיים, ושפשוו ידיהם בזבול - גיהנם ננעלת בפניהם, ונודנין בה לדורי דורות, שנאמר (ישעיה טו, כד): "ויצאו וראו בפגרי האנשים" וגו' - שאול כלה והם אינם כלים, שנאמר (תהלים מט, ט): "וצורם לבלות שאול". ומי גרם להם? שפשוו ידיהם בזבול, שנאמר

(שם): "מזבול לו". ואין זבול אלא בית המקדש, שנאמר (מלכים א ח, יג): "בנה בניתי בית זבול לך". דור המבול אין להם חלק לעולם הבא, ואין חיינ לעולם הבא, שנאמר (בראשית ו, כג): "וימח את כל היקום וגו' השמים" - בעולם הזה. וימחו מן הארץ" - לעולם הבא. רבי יהודה בן בתירא אומר: "ויאמר ה' לא ידון רוחי בצדקם" (בראשית ו, ג) - לא ידון ולא רוחי בהן לעולם. דבר אחר: "ויאמר ה' לא ידון"; אמר המקום: איני מחזיר רוחי לנגה. רבי מנחם ברבי יוסי אומר: "לא ידון" - אמר המקום, איני דנו, בשעה שאני משלם שכר לצדיקים, אבל רוחן של רשעים קשה להם יותר מן הכל, שנאמר (ישעיה לג, יא): "רוחכם אש תאכלכם". דור המגדל אין להם חלק לעולם הבא, ואינן חיינ לעולם הבא, שנאמר (בראשית יא, ח): "ויפץ ה' אותם משם על פני כל הארץ" - בעולם הזה. ויחדלו לבנות" - לעולם הבא. אנשי סדום אין להם חלק לעולם הבא, ואינן חיינ לעולם הבא, שנאמר (בראשית יג, יג): "ויאנשי סדום רעים וחטאים" וגו' - בעולם הזה. "לה מאד" - לעולם הבא. דבר אחר: "רעים" - איש על חברו. "וחטאים" - בגלוי עריות. "לה" - בעבודה זרה. "מאד" - בשפיכות דמים. מרגלים אין להם חלק לעולם הבא, ואין באים לארץ, שנאמר (במדבר יד, כג): "וכל מנאצי לא יראוה". קרח ועדתו אין להם חלק לעולם הבא, ואין חיינ לעולם הבא, שנאמר (במדבר טו, לג): "ותכס עליהם הארץ" וגו' - בעולם הזה. ויאכדו מתוך הקהל" - לעולם הבא; דברי רבי עקיבה. רבי יהודה בן בתירא אומר: באין הן, ועליהן הוא אומר (תהלים קיט, קעו): "תעיתי כשה אובד" וגו'. נאמר כאן אבדה, ונאמר להלן אבדה, מה אבדה האמור להלן - אבדה מתבקשת, אף אבדה האמורה כאן - אבדה מתבקשת. דור המדבר אין להם חלק לעולם הבא, שנאמר (במדבר יד, לה): "במדבר הזה יתמו" - בעולם הזה. "ושם ומותו" לעולם הבא. ואומר (תהלים צח, יא):

"אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי בְּאִפִּי" וְגו'; דְּבַרֵּי רַבִּי
 עֲקִיבָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אֹמֵר: בְּאֵין הֵן,
 וְעַלֵּיהֶם הוּא אֹמֵר (תְּהֵלִים נ. ה): "אֶסְפוּ לִי
 חֲסִידֵי" וְגו'. מַה תִּלְמוּד לֹמֵר "בְּאִפִּי"?
 בְּאִפִּי נִשְׁבַּעְתִּי, וְחֹזֵר אֲנִי בִי. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ
 בֶּן קַרְחָה אֹמֵר: לֹא נֶאֱמְרוּ דְּבָרִים אֱלוֹ
 אֶלָּא כְּלָפֵי דוֹרוֹת. "אֶסְפוּ לִי חֲסִידֵי", עַל
 שׁוּם שְׁעָשׂוּ לִי גְמִילוֹת חֲסֵד. "כּוֹרְתִי
 בְּרִיתִי" - עַל שׁוּם שְׁנַכְרְתוּ עַל יְדֵי. "עֲלִי
 זָבַח" - עַל שׁוּם שְׁעִילוֹ אוֹתִי, וְנִזְכְּחוּ עַל
 יְדֵי. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן נִנְס אֹמֵר: בְּאֵין הֵן,
 וְעַלֵּיהֶן הוּא אֹמֵר (יִשְׁעִיָּה נא): "וּפְדוּיֵי ה'
 יִשׁוּבוּן" וְגו'. עֲשֶׂרֶת הַשְּׁבָטִים אֵין לָהֶם
 חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, וְאֵין חֵיִן לְעוֹלָם הַבָּא,
 שְׁנֶאֱמַר (דְּבָרִים כט): "וַיִּתְּשֵׁם ה' מֵעַל אֲדָמְתָם
 בָּאֶף וּבַחֲמָה וּבְקֶצֶף גָּדוֹל" - בְּעוֹלָם הַזֶּה.
 "וַיִּשְׁלִיכֶם אֶל אֶרֶץ אַחֲרַת" - לְעוֹלָם הַבָּא.
 רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן נִנְס מִשֵּׁם רַבִּי יְהוּדָה אִישׁ
 כֶּפֶר אִיכּוֹס: "כִּיּוֹם הַזֶּה" - אִם מַעֲשֵׂיהֶם
 כִּיּוֹם הַזֶּה, אֵין בְּאֵין, אִם לֹאוּ בְּאֵין הֵן.
 וְרַבּוֹתֵינוּ אָמְרוּ: אֱלוֹ וְאֱלוֹ יֵשׁ לָהֶם חֶלֶק
 לְעוֹלָם הַבָּא, שְׁנֶאֱמַר (יִשְׁעִיָּה כו, יג): "וְהָיָה
 כִּיּוֹם הַהוּא יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל וּבָאוּ
 הָאוֹבְדִים בְּאֶרֶץ אַשּׁוּר" וְגו'. "אַשּׁוּר" - אֱלוֹ
 עֲשֶׂרֶת הַשְּׁבָטִים. "וְהִנְדָּחִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם"
 - אֱלוֹ דוֹר הַמִּדְבָּר. אֱלוֹ וְאֱלוֹ "וְהִשְׁתַּחֲוּוּ
 לָה' בְּהַר הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלַיִם".

בס"ד

0084 845769684

עצרתו אמונה
 ברו מיין טויר?

יא, מיטן אויבערשטנ'ס הילף!

סיונט אויך אויף עס צו
 באקומען וועבנטליך
 אויף די פאסט

וועטן אירע טעקסט:
718-387-2691
 איבערל צו
subscribe@kerenhadfusa.org

<p>12</p> <p>ראשון Sunday</p>	<p>ד</p> <p>4</p>	<p>5:42 _____ נץ החמה 9:16 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:28 _____ סו"ז תפלה - גר"א 9:16 _____ צה"כ לשיטת ר"ת 8:03 _____</p> <p>בבלי: בבא מציעא עד • ירושלמי: ערובין נט • תוספתא: סנהדרין ז ב"ן: מלכים א א-ב • רמב"ם: תרומות יא</p>	<p>עלות השחר _____ 4:29 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:40 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:04 שקיעה _____ 8:03</p>
<p>13</p> <p>שני Monday</p>	<p>ה</p> <p>5</p>	<p>5:41 _____ נץ החמה 9:16 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:28 _____ סו"ז תפלה - גר"א 9:17 _____ צה"כ לשיטת ר"ת 8:04 _____</p> <p>בבלי: בבא מציעא עה • ירושלמי: ערובין ס • תוספתא: סנהדרין ח ב"ן: מלכים א ג-ד • רמב"ם: תרומות יב</p>	<p>עלות השחר _____ 4:28 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:40 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:04 שקיעה _____ 8:04</p>
<p>14</p> <p>שלישי Tuesday</p>	<p>ו</p> <p>6</p>	<p>5:40 _____ נץ החמה 9:15 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:28 _____ סו"ז תפלה - גר"א 9:18 _____ צה"כ לשיטת ר"ת 8:05 _____</p> <p>בבלי: בבא מציעא עו • ירושלמי: ערובין סא • תוספתא: סנהדרין ט ב"ן: מלכים א ה-ו • רמב"ם: תרומות יג</p>	<p>עלות השחר _____ 4:27 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:39 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:04 שקיעה _____ 8:05</p>
<p>15</p> <p>רביעי Wednesday</p>	<p>ז</p> <p>7</p>	<p>5:39 _____ נץ החמה 9:15 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:27 _____ סו"ז תפלה - גר"א 9:19 _____ צה"כ לשיטת ר"ת 8:06 _____</p> <p>בבלי: בבא מציעא עד • ירושלמי: ערובין סב • תוספתא: סנהדרין י ב"ן: מלכים א ז-ח • רמב"ם: תרומות יד</p>	<p>עלות השחר _____ 4:26 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:39 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:03 שקיעה _____ 8:06</p>
<p>16</p> <p>חמישי Thursday</p>	<p>ח</p> <p>8</p>	<p>5:38 _____ נץ החמה 9:14 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:27 _____ סו"ז תפלה - גר"א 9:20 _____ צה"כ לשיטת ר"ת 8:07 _____</p> <p>בבלי: בבא מציעא עח • ירושלמי: ערובין סג • תוספתא: סנהדרין יא ב"ן: מלכים א ט-י • רמב"ם: תרומות טו</p>	<p>עלות השחר _____ 4:25 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:38 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:03 שקיעה _____ 8:07</p>
<p>17</p> <p>ששי Friday</p> <p>Candle Lighting 7:50 הדלקת הנרות</p>	<p>ט</p> <p>9</p>	<p>5:37 _____ נץ החמה 9:14 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:27 _____ סו"ז תפלה - גר"א 9:21 _____ צה"כ לשיטת ר"ת 8:08 _____</p> <p>בבלי: בבא מציעא עט • ירושלמי: ערובין סד • תוספתא: סנהדרין יב ב"ן: מלכים א יא-יב • רמב"ם: מעשר א</p>	<p>עלות השחר _____ 4:24 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:38 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:03 שקיעה _____ 8:08</p>
<p>18</p> <p>שב"ק Shabbos</p> <p>Shabbos Ends 9:22 זמן מוצש"ק</p> <p>הפטרה: וזכהנים הלויים</p>	<p>י</p> <p>10</p>	<p>5:36 _____ נץ החמה 9:14 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:26 _____ סו"ז תפלה - גר"א 9:22 _____ צה"כ לשיטת ר"ת 8:09 _____</p> <p>בבלי: בבא מציעא פ • ירושלמי: ערובין סה • תוספתא: סנהדרין יג ב"ן: מלכים א יג-יד • רמב"ם: מעשר ב</p>	<p>אמור, כה לעומר, פרק ג</p> <p>עלות השחר _____ 4:23 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:38 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:02 שקיעה _____ 8:09</p>

גְּלִייד ווען אַ מענטש פֿראַכט נאר תְּשׁוּבָה צו טוין, אָפֿילוּ עַר האַט נאָכנישט
תְּשׁוּבָה געטוין, נעמט דער אייבערשטער אָן זיינע תְּפִלּוֹת.
(ספר המדות אות תְּשׁוּבָה סימן ס"ה)